

Kevad toob
Saue linna uue
kohviku
lk 4

Võõrliigid aias?
Hoia neid aias!
lk 8-9

Kuidas läheb
koolidel,
raamatukogudel,
muusikakoolil,
spordiklubidel
lk 5, 7, 10, 11, 12

NR 8 (56) APRILL 2020
Saue

Valdur

KOHALIK
LEHT
KOHALIKUST
ELUST JA
OLUST

Nissi Trollide maja Turbas on saanud uue kuue

Nissi Trollide maja Turbas Tööstuse tänaval läbis põhjaliku remondi. Ajalooline hetk jäi viivuks tagaplaanile, sest kohe pärast pidulikku sildipaigaldust ja koosviibimist, keeras koroonaviirus meie maailma pea peale.

SAUE VALDUR
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Muusikaseltsi ja orkestri Nissi Trollid looja ja juhi, õpetaja ja dirigendi Tõnu Sal-Salleri sõnul kujunes projekti kogumaksumuseks 160 114 eurot. Maja fassaadi remonti rahastati Eesti maaelu arengukava 2014-2020 kaudu Euroopa Põllumajandusfondi LEADER meetmest. Kogumaksumusest 40% kandis Saue vald.

„Kuna tegemist oli spetsiifilise projektiga, kus lisaks väga korralikult põhjendatud taotlusele tuli lisada äriplaan ja lõpuks korraldada riigihange, kasutasime projektkirjutamise osas väljastpoolt projektkirjutaja teenust,“ räägib Tõnu Sal-Saller taotluse valmimisest ja lisab, et igal sammul oli abiks Lääne-Harju Koostöökogu, toeks Saue vald.

Maja seisukord enne remonti ei olnud hea, seda võis nimetada juba täiesti avariiliseks. Remonttööde käigus ehitati ja soojustati vundament, vahetati välisüksed ja aknad, mädanenud seinapalgid ja fassaadi puitvooder.

Sellega ei ole hoone renoveerimine veel lõppenud. Vahetamist ootab maja katust. „Uus projekt on juba PRIA-sse esitatud. Ja üsna pea on vastust loota!“ on Tõnu Sal-Saller ootusrikas.

Uus kuub vajab uut nööpi ja Nissi Trollide maja sai endale vallalt kingituseks uue sildi. Õigemini on silte küll kaks: üks neist tervitab maja seinal rongiga saabujaid, teine annab välisukse juures teada, kes majas tegutsevad.

„Sildi mõtte peale tuli meie hea sõber ja toetaja Juhan Särgava. Idee autor, milline majasilt välja võiks näha, on kunstnik Eneken Maripuu. Lahendus ja teostus pärineb Liivi Ermase ja Vaido Romuluse Kernus tegutsevalt firmalt Econominee OÜ,“ nimetab Tõnu Sal-Saller neid, kes kõik oma panuse andsid, et omanäoline silt omanäolist maja ehiv.

Mõtteid, milline silt peaks välja nägema, oli algselt mitu, kuid lõpuks jäi sõelale, et Tõnu ise kirjutab noodijoonte sõnapaari Nissi Trollid.

Kohe pärast pidulikku sildipaigaldust ja remondi lõppu keeras koroonaviirus maailma pea peale. Edasi lükkus Nissi Trollide juubelikontsert – tänavune sünnipäev on kahekümne viies.

Tõnu Sal-Saller mõonab, et koroonaviirus on maailma tõesti pea peale pööranud, kuid Nissi Trollide huvialakoolis on tunnid seni distantsõppena toimunud. „Loodame varsti kohtuda ka kõigi orkestriliikmetega. Orkestri juubelikontsert ei jää kindlasti toimumata!“ kinnitab Tõnu.

Fotod: erakogu, Sirje Piirsoo

Nissi Trollide kodu on Ellamaa vana elektrijaama inseneride maja, mis valmis juba aastal 1922 ja mille andis huvialakoolile tasuta kasutusse ühinemiseelne Nissi vald. Saue vald jätkas lepingut.

Sõnapaar Nissi Trollid on sildil Tõnu Sal-Salleri käekirjas. Tõnu kätel löid kaasa sildi paigaldamiselgi.

Sildi lahendus ja teostus pärineb Liivi Ermase ja Vaido Romuluse Kernus tegutsevalt firmalt Econominee OÜ.

Nissi Trollid omas elemendis.

VIIRUS EI VALI! SINUL ON VALIK #püsikodus

Vald alustas koostööd Eesti toidu teemaveebiga Ehemaitse.ee

Saue Vallavalitsus sõlmis koostöölepingu Eesti toidu teemaveebiga Ehemaitse.ee. Eesmärk on tutvustada valla toidutootjaid Eestis laiemalt ja seeläbi olla ettevõtetele keerulisel ajal toeks. Sõlmitud lepingu alusel tellib vald teemaveebi meie ettevõtjaid tutvustavaid artikleid ja tasub nende eest.

SIRJE PIIRSOO
sirje.pirsoo@sauvald.ee

Eialgu on leping sõlmitud kuueks kuuks ja kokkulepe on tutvustada kuni kaheksat kohalikku toidutootjat. Vägisi kellelegi loomulikult tutvustamist peale ei suruta. Samas on oodatud kontakti võtma need, kellele selline koostöö käesoleval ajal huvi võiks pakkuda.

Mesimumi ja Magusa Mee mesi, juustud ja külmuivatatud juustukrõpsud,

kohupiimad ja jogurtid Saidafarmist, Mõnuste juustukojast ja Nõmmiku talu meiereist, käsitöödolu Kohatu pruulikojast, Ahjumeistrite ja Buxhövdeni kondiitri- ja pagaritooted, köögivilja ja mahlad-smuutid Sagrost ja Kadarbikust, aeglaselt kuivatatud ehedad metsa- ja aiamarjad Eco-marjast, Vorstimeistri vürtsikad vorstid ja Santa Maria kirev maitseainete maailm – selle kõige ja enamagagi Saue valla toidutootjad ees-
timaalaste igapäevast söö-

gilauda rikastavad.

Igal neist on oma lugu rääkida, sellega tuleb toidutootjatele appi portaali Ehemaitse.ee Saue valla toel.

Vallavanem Andres Laisa sõnul on Saue vallas kohalik toidutootja ikka olnud au sees. Olgu selleks väike Mõnuste juustukoda, Saidafarm või suuremad tegijad Kadarbiku talu ja Sagro. „Ehemaitse.ee on igati isuäratav ja samas praktiline ning mitmekülgne. See ei ole lihtsalt üks järjekordne teemaveeb, selle taga on asjatundlikkus ja pühendumine,“ kirjeldab Laisk, miks langes valik teha koostööd Eesti toidu teemaveebiga.

Ehemaitse.ee on Eesti toidule ja toidutootjatele suunatud teemaveeb. Täna sel keerulisel ajal on Ehemaitse.ee asunud tootjaid tarbijaga otse kokku viima, kogudes infot väiketootjatest ja avaldades seda portaalis tasuta, sest Eesti inimene tahab saada head Eesti toitu täna tervisele ohutult pikkades järjekordades ootamata.

Valla teise sünnipäeva külalised said Ahjumeistrite toodangust osa.

Mõnuste juustukoja mozarella pärjad.

Saue Vallavolikogu 30. aprilli istungi päevakord

- Saue valla siseadiitori 2020. aasta tegevusplaani kinnitamine
 - Saue Vallavolikogu 22.02.2018 määruse nr 17 „Saue valla sportlaste toetamise kord“ muutmise
 - Saue Vallavolikogu 27.09.2018 määruse nr 45 „Saue valla asumiseltside ning kogukondlike ühistevõtte toetuste eraldamise tingimused ja kord“ muutmise
 - Arvamuse andmine Mustu VI kruusakarjääri keskkonnalaos taotlusele
 - Vallavara võõrandamine avaliku kirjaliku enampakkumise korras
 - Saue Vallavolikogu 26. jaanuari 2006. aasta otsusega nr 002 kehtestatud Alliku küla Saueaugu II-a ja Välja kinnistute detailplaneeringu osaline kehtetuks tunnistamine veevarustuse lahenduse osas
 - Sauepargi tänav L5 transpordimaa kinnistu sundvõõrandamine
 - Saue Linnavolikogu 10.10.2013 määruse nr 71 „Tänavakaubanduse müügipileti ja müügipileti hinna kehtestamine, kui kaubanduse korraldajana tegutseb linnavalitsus või tema hallatav asutus“ ja Nissi Vallavolikogu 12.04.2007 määruse nr 6 „Müügipileti hinna kehtestamine“ kehtetuks tunnistamine
 - Loa andmine kinnisasjade omandamiseks
 - Revisjonikomisjoni revisiooniakt
 - Pöördumine Saue Vallavolikogu poole
 - Välja antud tunnustusavalduse ülevaatamine
- Saue Vallavolikogu istung toimub 30. aprillil kell 13.30 elektroonselt.

Saue valla ametlikud teated

DETAILPLANEERINGU AVALIKUSTAMINE

Saue Vallavalitsus võttis 15.04.2020. aasta korraldusega vastu ja suunas avalikustamisele Laagri alevikus Koru põik 12 ja 14 kinnistute ja lähiala detailplaneeringu eesmärgiga muuta kehtiva detailplaneeringuga ette nähtud ehitustingimusi, st suurendada elamukrundidel olemasolevat hoonestusala ja hoonealust pinda, hoone- arvu krundil ning muuta arhitektuurilisi tingimusi.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on määrata Koru põik 12 ja 14 kinnistutele ehitusõigus üksikelamute ja kuni kahe abihooone püstitamiseks: hoonealune pind kokku kuni 400 m², täisehitusprotsent kuni 25%. Planeeritavate hoonete katuse kaldeks määratakse 0-35°.

Planeeritav maa-ala asub Laagri alevikus Instituudi tee ja Juuliku - Tabasalu tee vahelisel alal.

Kinnistud piirnevad Koru põik tänav ja Veskimõldre elamurajooniga. Alal puudub olemasolev hoonestus.

Planeeritava maa-ala suurus on ca 0,32 ha.

Lisainfo detailplaneeringu vastuvõtmise korralduses, millega saab tutvuda Saue valla veebilehel: <http://sauvald.ee/vastuvoetud-detailplaneeringud>.

Detailplaneeringu avalikustamine toimub 11. maist kuni 24. maini 2020.

Avaliku väljapaneku

kestel on võimalik tutvuda detailplaneeringu materjaliga elektrooniliselt valla veebilehel: <http://sauvald.ee/avalikud-valjapanekud-ja-arutelud>.

Materjaliga on võimalik tutvuda ka tööaegadel Laagri halduskeskuses Veskitammi 4, Laagri alevik.

Võimalikust eriolukorrast tulenevate piirangute tõttu palume külastus eelnevalt kokku leppida e-posti teel maili.metsaots@sauvald.ee.

DETAILPLANEERINGU OSALISELT KEHTETUKS TUNNISTAMINE

Saue Vallavolikogu tunnistas 26.03.2020. aasta otsusega nr 16 osaliselt kehtetuks Saue Vallavalitsuse 11. märtsi 2008. aasta korraldusega nr 169 kehtestatud Alliku küla Kurra VII ja Põlde I kinnistute detailplaneeringu veevarustuse lahenduse ja osaliselt ehitusõiguse osas, lubades kolmel elamukrundil, Põllu tee 2, 4 ja 6 kinnistutel lahendada veevarustus puurkaevude baasil ning lubades Põllu tee 2 ja 4 elamukrundidel suurendada olemasolevat hoonestusala, hoonealust pinda ja abihoonete arvu krundil. Otsusega on võimalik tutvuda Saue valla veebilehel <https://sauvald.ee/planeeringute-kehtetuks-tunnistamine>.

Lähemat informatsiooni saab planeeringute peaspetsialistilt Maili Metsaotsalt:

telefon 654 1157, e-post maili.metsaots@sauvald.ee.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIK MENETLUS

Jaama tee 18, Turba alevik
Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Turba alevikus Jaama tee 18 (katastritunnus 51801:001:0732; 7258 m²; elamumaa 100%) kinnistul.

Taotleja soovib osaliselt nihutada hoonestusala 10% ulatuses võrreldes Turba aleviku Jaama tee 18 kinnistu detailplaneeringus sätestatuga (kehtestatud Saue Vallavalitsuse 20. veebruari 2019. aasta korraldusega nr 215). Hoonestusala tervikuna ei suurendata. Taotletav tegevus ei mõjuta detailplaneeringu olemuslikku lahendust ega oma piirülest mõju piirinaabritele.

Arvamused esitada hiljemalt 09.05.2020 Saue Vallavalitsusse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauvald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab vallaarhitekt Urmas Elmikult telefonil 679 0191, urmas.elmik@sauvald.ee.

Pistriku tee 16, Vanamõisa küla

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Vanamõisa

külas Pistriku tee 16 (katastritunnus 72701:002:2062; 1567 m²; elamumaa 100%) kinnistul. Taotleja soovib vähendada lubatud katusekaldele 25°...45° kaldele 10°...45° ning kahepoolse kaldega katuse muutmist ühepoolse kaldega katuseks, võrreldes Vanamõisa küla Vau, Vau 2, Vau 3 ja Nurme 1 kinnistute detailplaneeringus sätestatuga (kehtestatud Saue Vallavalitsuse 22. juuni 2010. aasta korraldusega nr 392). Soovitatav muudatus ei mõjuta märkimisväärselt detailplaneeringu lahenduse tervikpilti.

Arvamused esitada hiljemalt 09.05.2020 Saue Vallavalitsusse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauvald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab vallaarhitekt Urmas Elmikult telefonil 679 0191, urmas.elmik@sauvald.ee.

Uue-Tänava, Tuula küla

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Tuula külas Uue-Tänava (katastritunnus 72601:001:0023; 8.94 ha; maatulundusmaa 100%) kinnistul nelja hobusetalli ning neid teenindava nelja heinaküüni püstitamiseks, mis moodustab ühe osa varrem kavandatud hipodroomi kompleksi rajamiseks Tuula külas.

Arvamused esitada hiljemalt 09.05.2020 Saue Vallavalitsusse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauvald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab vallaarhitekt Urmas Elmikult telefonil 679 0191, urmas.elmik@sauvald.ee.

Kukernõmme, Aila küla

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõu projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena Aila külas Kukernõmme (katastritunnus 72701:003:0082; 22978 m²; maatulundusmaa 100%) kinnistul.

Taotleja soovib kinnistule ehitusõiguse seadmist ühe üksikelamuga ja abihoonete rajamiseks ning on nõus ca ¾ kinnistust andma tasuta üle vallale Saue valla üldplaneeringu kohase parkmetsa koosseisu.

Üldplaneeringu järgi paikneb Kukernõmme kinnistu tiheasustusalal ja rohekoridoris, mille juhtotstarve on haljasala ja parkmetsa maa.

Arvamused esitada hiljemalt 09.05.2020 Saue Vallavalitsusse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauvald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab vallaarhitekt Urmas Elmikult telefonil 679 0191, urmas.elmik@sauvald.ee.

Valla abi kriisi ajal

Eesti on eriolukorras olnud märtsi keskpaigast alates. Üks osa inimesi on kaotanud töö, teine osa on kodus karantiinis. Vanematel inimestel kui riskigrupil on palutud püsida kodus ning jätta poes- ja apteegiskäigud nooremate hooleks.

SIRJE PIIRSOO
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Kui te olete koroonakriisi tõttu sattunud majanduslikesse raskustesse või on eriolukord muul viisil teie igapäevast toimetulekut oluliselt raskendanud ja vajate sotsiaaliabi või abi toidu, ravimite ja vajaliku kättesaamisel, pöörduge palun Saue Vallavalitsuse sotsiaaltöötajate poole. Kontaktid tööpiirkondadega on olemas lehe sellest numbris ja

leitavad valla koduleheküljelt sauevald.ee.

Samuti palume endast teada anda neil, kellel on eriolukorra tõttu tekkinud põhjendatud vajadus koolilõuna asendamiseks.

Loodud on e-posti aadress kriisiabi@sauevald.ee. Kui te saadate e-kirja aadressil kriisiabi@sauevald.ee, lisage kindlasti enda telefoninumber, et sotsiaalvaldkonnad saaks teiega ühendust võtta. Nii on suhtlus vahetum ja kiirem ning küsimused saavad ühe kõnega vastused.

Korduma kippuvad küsimused koolilõuna kohta

Kas koolid peavad korraldama koduõppe ajal koolilõuna pakkumise?

Õppetööd koolihoones ei toimu, seega koolilõunat seal ei pakuta. Koolilõuna pakkumine kodus olevatele õpilastele ei ole üldjuhul võimalik (hügieeniõud, keerukas logistika, haiguste võimalik levitamine jm). Kui koolile või kohaliku omavalitsusele on teada õpilased, kes siiski vajaksid koolilõunat, tagatakse see neile koostöös sotsiaalvaldkonnaga individuaalselt.

Kui koolilõunat ei pakuta, kas siis õpilased saavad toiduraha endale?

Koolilõuna raha ei kanta üle õpilastele või lapsevanematele, välja arvatud kutseõppeasutustes, kus jätkub senine toiduraha maksmise süsteem.
Allikas: www.kriis.ee.

Riiklik toimetulekutoetus - mis ja kellele?

Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi puuduses inimestele ja seda maksab kohalik omavalitsus. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks.

SAUE VALDUR
sirje.piirsoo@sauevald.ee

Toimetulekutoetuse arvestamise alus on üksi elava inimese või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksva kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ja toimetulekupiir.

2020. aastal on toimetulekupiir üksi elavale inimese

sele või perekonna esimesele liikmele 150 eurot kuus. Iga alaealise liikme toimetulekupiir 2020. aastal on 180 eurot kuus. Perekonna teise ja iga järgmise täisealise liikme toimetulekupiir on 120 eurot kuus.

Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15

Olulised kontaktid

SAUE VALLA SOTSIAALBISPETSIALISTIDE KONTAKTID JA TÖÖPIIRKONNAD

Marelle Erlenheim, sotsiaalosakonna juhataja
Telefon: 5192 3338
E-post: marelle.erlenheim@sauevald.ee

Maret Maripu
Tööpiirkond: Saue linn, Aila, Jõgisoo, Valingu, Vanamõisa, Koppelmaa, Maidla, Pällu, Pärinurme, Tagametsa, Tuula ja Ääsmäe küla
Telefon: 5855 6836. E-post: maret.maripu@sauevald.ee

Laine Elmik
Tööpiirkond: Laagri alevik, Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla
Telefon: 513 7154. E-post: laine.elmik@sauevald.ee

Merike Lepik
Tööpiirkond: Haiba, Kernu, Kirikla, Kohatu, Kustja, Metsanurga, Mõnuste, Allika, Hingu, Kaasiku, Kibuna, Laitse, Pohla, Ruila, Vansi, Kabila ja Muusika küla
Telefon: 5551 2460. E-post: merike.lepik@sauevald.ee

Sille Simson
Tööpiirkond: Riisipere ja Turba alevik ning Munalaskme, Aude, Jaanika, Madila, Mustu, Nurme, Odulemma, Vilumäe, Ürjaste, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Siimika, Tabara ja Viruküla küla
Telefon: 557 1614. E-post: sille.simson@sauevald.ee

Sirli Sõstar-Peerma, eakate ja puuetega täisealiste spetsialist
Töövaldkond: hooldaja ja hooldajatoetuste määramine, koduteenuse vajaduse hindamine ja teenusele suunamine, eeskoste seadmine, valla eestkostel olevate isikute suhtes eestkostja ülesannete täitmine
Telefon: 5346 2560. E-post: sirli.sostar@sauevald.ee

SAUE VALLA LASTEKAITSESPETSIALISTIDE KONTAKTID JA TÖÖPIIRKONNAD

Liis Tooming
Tööpiirkond: Hüüru, Kiia, Püha, Vatsla, Alliku ja Koidu küla
Telefon: 679 0193, 5194 8869. E-post: liis.tooming@sauevald.ee

Reili Raamat
Tööpiirkond: Haiba, Kernu, Kirikla, Kohatu, Kustja, Metsanurga, Mõnuste, Allika, Hingu, Kaasiku, Kibuna, Laitse, Pohla, Ruila, Vansi, Kabila, Koppelmaa, Maidla, Muusika, Pällu, Pärinurme, Tagametsa ja Ääsmäe küla
Telefon: 679 3023, 5551 2468. E-post: reili.raamat@sauevald.ee

Estelle Laane
Tööpiirkond: Laagri alevik
Telefon: 5866 0485. E-post: estelle.laane@sauevald.ee

Pille Toomsalu
Tööpiirkond: Saue linn ja Vanamõisa küla
Telefon: 6790 196, 5912 5591. E-post: pille.toomsalu@sauevald.ee

Triin Taal
Tööpiirkond: Riisipere ja Turba alevik ning Munalaskme, Aude, Jaanika, Madila, Mustu, Nurme, Odulemma, Vilumäe, Ürjaste, Aila, Jõgisoo, Valingu, Ellamaa, Kivitammi, Lehetu, Lepaste, Siimika, Tabara, Viruküla ja Tuula küla
Telefon: 608 7236, 5551 4224. E-post: triin.taal@sauevald.ee

Noortekeskus planeeris tegevused ümber

Seoses eriolukorraga riigis planeerib ka Saue Noortekeskus tegevusi veidi ümber.

Töömalevasse saab kandideerida mai lõpuni, maleva esimehe vahetus on edasi lükatud ja juunis algama pidanud kunstilaager toimub hoopis augustis. Kes siiaaani ei julgenud end kirja panna, siis nüüd on ehk julgem seda teha, ja kellele uued ajad ei sobi, nendel palume sellest meile teada anda. Laagritesse registreerumine toimub läbi ARNO keskkonna. Töömalevasse saab kandideerida <https://bit.ly/sauemalev2020>.

Noortekeskus on valmis avama ukseid kohe, kui riik selleks rohelise tule annab, ning töötama noortega koos ja noorte jaoks ka suvekuudel, et vanemad saaksid rahuliku südamega tööle naasta.

KRISTI PAAS
Noortekeskuse juhataja

UPDATE

TULEVIK

Saue Noortekeskuses

TÖÖMALEVASSE KANDIDEERIMINE KESTAB 31. MAINI 2020

TÖÖMALEVA I VAHETUS PIVAROOTSIIS 18.07 - 26.07.2020

TÖÖMALEVA II VAHETUS SAUE VALLA ASUTUSTES 27.07 - 07.08.2020

TÖÖMALEVA III VAHETUS SAUE VALLA ASUTUSTES 10.08 - 19.08.2020

PIVAROOTSI KUNSTILAAGER 14.08 - 21.08.2020

LINNALAAGER SAUEL 24.08 - 28.08.2020

Registreerimine laagritesse ja malevasse on endiselt avatud ja muutustest anname jooksvalt teada.

Toetuse taotlemiseks vajalikud dokumendid

Toimetulekutoetuse taotlemiseks esitatakse taotlus, milles märgitakse ära toetuse määramisel arvesse võetavate inimeste nimed, nende isikukoodid või sünniajad ja sotsiaalsed seisundid. Taotlusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad üksi elava inimese või perekonnaliikmete eelmise elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki või suurust ei ole võimalik dokumentaalselt tõendada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja seda oma allkirjaga.

Kui taotleja soovib, et toimetulekutoetuse määramisel kaetakse ka eluasemekulud, siis lisab ta taotlusele dokumendid, mis tõendavad:

- eluruumi kasutamise õigust (esitatakse esmapõrõrdumisel ja eluruumi kasutamise õigusliku aluse muutumisel);

- toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavaid jooksva kuul tasumisele kuuluvaid eluasemekulusid.

Toetuse esmakordsel taotlemisel või järgmisesse loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitatakse lisaks kirjalik loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;
- sõidukid liiklusseaduse tähenduses;
- väärtpaberid väärtpaberituruseaduse tähenduses.

LISAINFO

www.sauevald.ee
www.sm.ee/et/toimetulekutoetus-0
www.sm.ee/et/toimetulekutoetus-kkk

Lasteaiad jätkavad mais tööd nagu aprillis

Valla munitsipaallasteaedade alatäitunud rühmad on perioodil 1. – 31. mai 2020 suletud.

Lapsevanemad, kes hiljemalt 30. aprilliks 2020 teatavad lasteaiadirektorile, kui nad ei soovi kasutada lapsehoiuteenust Saue valla munitsipaallasteaedades mais 2020, on mais lasteaiatasu tasumisest vabastatud.

Ka eralasteaedades ja -hoidudes, kellega on vallas leping ning kus 1,5-3-aastane laps juba kohta kasutab, on vanemad mais kohatasust vabastatud, kui nad annavad 30. aprilliks vallavalitsusele teada, et laps mais kohta ei kasuta.

SAUE VALLAVALITSUS

Beebikingid koduvärava taha

Kuna maailm võttis pausi ja peatas kõik tava-pärased tegevused, ei saanud ka selletalvised beebid oma elu esimesele vastuvõtule tulla.

Vastsete vanemate jaoks on saanud pisike tähtsaim maailmas. Lusikapeod-beebiballid, ükskõik, mis nimega neid üritusi ka ei nimetataks, on just selle uue inimese tuleku kogukondlikuks tähistamiseks.

2020. aasta jaanuari-veebruari beebide pidu pidanuks toimuma aprillis. Mõistetavalt jääb see ära. Edasi lükata seda justkui ei saa, mine tea, kaua see paus veel kannab. Täitsa ära jätta ka nagu ei raatsi. Aga võimalik on tellida vald oma värava taha. Kui vanematele ja peakangelasele sobib, siis vallamaja rahvas võtaks lilleõie ja kingipaki ühes ning tooks otse koduuksele. Võib-olla laulaks isegi. Võib-olla sehkendaks vallavanema ka koduvisiitidele.

Igatahes, jaanuari-veebruari beebide vanemad andke palun teada, kas võtaksite tervitajad vastu? Tulijad end tuppa mõistetavalt ei sätiks. Püsiks siivselt kahe meetri kaugusel. Aga väikse pidulikuma särina tooks kaasa siiski. Aga kui ei soovi, on ka hästi. Sel juhul saab kingitused kätte, kui kultuuri- ja vallamajadel uksed jälle avatud.

Palun helista või kirjuta: telefon 5346 5917, e-post laagri@sauekultuur.ee.

INGRID NOVIKOVA

Laagri kultuurikeskuse juhataja

Kevad toob Saue linna uue kohviku

Mariin Catering avab aprilli viimasel nädalal või mai esimesel Saue linnas uue kohviku, mis on firmale järjekorras kolmas.

SIRJE PIIRSOO

sirje.piiirsoo@sauevald.ee

Ettevõtte tegevjuhi Mariin Mäesalu sõnul on Saue neile hingelähedaseks saanud: „Saue elab väga tore ja meeldiv rahvas ning kui avanes võimalus tulla siia kohvikut pidama, haarasime kohe sellest kinni.“

Kohvik, mis asub endise Tammevana publi ruumides Kütise tänav 2a, hakkab kandma nime Tammevana kohvik, sest nimi on sauelastele tuttav ja sellel on ajalugu.

Enne avamist läbis kohvik põhjaliku uuenduskuuri. „Remont on tõesti kaua kestnud, aga kaua tehtud kaunistused. Ehitasime täiesti uue köögi, saal ja üldse kogu kohvik on skandinaavia stiilis interjööri, uued tualetid,“ kirjeldab Mariin. Ka aknad on uued - tore majaperemees Rene on nõu ja jõuga igati abiks olnud.

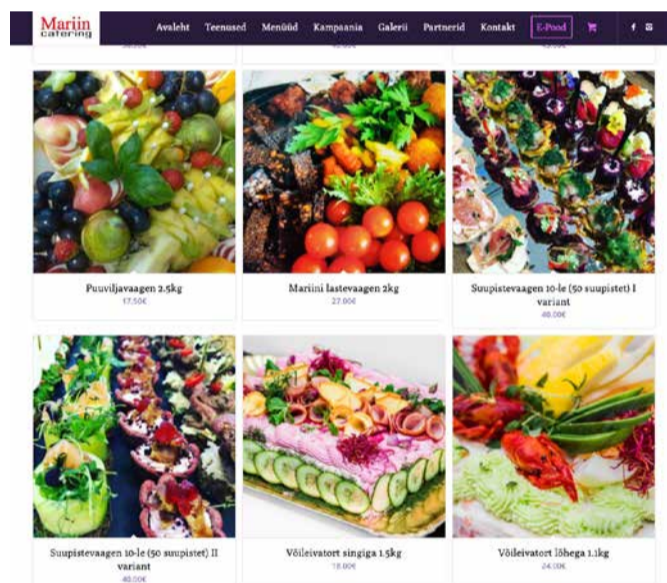
„Milline kohvik seest välja näeb, jääb teile üllatuseks,“ jätab Mariin külastajatele avastamisrõõmu.

Tammevana kohviku näol on eelkõige tegu siiski päevase kohvikuga, kus saab hommikusööki, lõuna ajal erinevaid praade, suppe, deserte ja salateid. Kindlasti on ka veganitele omad toidud. Suvel tuleb grillmenüü.

Foto: Sirje Piirsoo

Väljast vana, seest uus. Tammevana kohvik Saue linnas avab ukse aprilli viimasel või mai esimesel nädalal.

Kuvatõmmis kodulehelt

Eriolukord pani Mariin Catering operatiivselt tegevust ümber korraldama. Just avas ukse e-pood.

Kohvik ootab ruumidesse tähtpäevi pidama kõiki noori ja vanemaid lähemalt ja kaugemalt. Plaanis on hakata korraldama tantsuõhtuid neile, kes enam diskosaali minna ei taha. „Ka jalgpalliõhtud

oleme võtnud plaani ja lastehommikud,“ kirjeldab tegevjuht tulevikus ees ootavat.

Et eriolukord on lõpu peale teinud igasugustele üritustele, kus toitlustusettevõtte tavaliselt teenust pakkus,

reorganiseeris Mariin Catering end kiirelt kohe ümber: viib iga päev tellijatele lõunasöögid koju, läbi just avatud e-poe saab hakata tellima õhtusööke väiksemale ja suuremale seltskonnale. „Toome koju. Kõik on valmis tehtud, on vaja vaid soojendada,“ kirjeldab Mariin uut teenust, kinnitades, et e-poe saab koju tellida kas või vaid suupistete kahele-neljale-enamale.

Õnneks on Mariin Cateringil kaks kohvikut, mis siiski eriolukorras töötavad, ja ettevõtte saab oma töötajatele tööd pakkuda. Üks kohvik asub Tallinnas Saku tänaval ja on avatud juba 25 aastat. Teine uus kohvik asub Pärnu maanteel Tamro ravimite hulgilaos.

„Nii et praegu oleme turul täitsa alles ja loodan, et elame selle aja üle,“ lubab Mariin, et varsti saab ka Tammevana kohvikust toidu koju tellida või ise järele tulla.

Veskimöldre kodukeskus loodab väga suvel ukseid avada

Laagrise kerkinud Veskimöldre kodukeskuse avamine sõltub eelkõige eriolukorra lõppemisest ja sellest, kui kiiresti üürnikud seejärel suudavad sisse kolida ja ukseid avada.

SIRJE PIIRSOO

sirje.piiirsoo@sauevald.ee

Keskuses on pinda kokku ligikaudu 2300 m². Lepingud on sõlminud Coopiga supermarketi osas, lillepoega, apteegiga, veinipoega, ilustuudioga (sh kogupere juuksurid, kosmeetik, massöör, pediküür, maniküür, jumestus), restoraniga

(sh restoran ja ürituste saal) ning avatud pindadel hooajaliste kaupade pakkujatega.

VM Keskuse juhataja liikme Veljo Kuuse sõnul vabu pindu enam ei ole, mitmed üürilesoovijad jäid ukse taha ja on planeeritud projekteritavasse Veskimöldre Elamukeskuse hoonesse.

„Keskus oli tegelikult valmis avamiseks enne jõule,

kuid inetu hagi Rimi poolt pani selle seisma, kuigi keskuse arendajal ei ole ühtegi lepingulist suhet Rimiga kunagi olnud. Oli kinnistu eelmisel omanikul,“ selgitab Veljo Kuusk tagamaid, kinni-

tades, et väga loodetakse keskust suvel avada.

Veskimöldre kodukeskuse ehituse tellija on VM Keskus, ehitaja Nordlin ehitus ja investeeeringu suurus kokku on 3,5 miljonit eurot.

Lastega eksperiment koolis

5

Nr 8 / aprill / 2020

Saare Valdus

Koolivaheaja alguseks oleme olnud viis nädalat e-õppel. Koolid sunniti üleöö eksperimenti, millist ei oleks osanud veel mõni aeg tagasi unes ka ette näha.

TIIA ROSENBERG
Ruila Põhikooli direktor

Selle aja jooksul on toimunud sund- ja kiirõppimine mitte ainult IT-valdkonnas, vaid olen leidnud ka tuge mitmele mõttele, mis nüüd on eriti selgelt esile kerkinud.

Vanemate osaluse tähtsusest, koostöö vajadusest on küll palju räägitud ja seda toonitatakse, kuid viies läbi keerulisi vestlusi ümarlaudade taga erinevate osapooltega - laste, vanemate, tugispetsialistidega -, peab vastutuse ikkagi lõpuks võtma kool, pakkudes välja kõikvõimalikke lahendusi lapsukeste õppimiseks.

Otsime põhjuseid õpetajates, koolikeskkonnas, kiusamises, suunamata psühholoogide, logopeedide, kunstiterapeutide juurde savi voolima kuni õppeaasta hakkab läbi saama.

Ja siis jõuame ikka välja põhjuseni, et kui vanem ei toeta last, me tulemust ei saa, ning järgmisel õppeaastal hakkab kõik otsast peale.

Samas teame, et kui vanem loob kodus piisava õpikeskkonna, väärtustab haridust ja kooli ning teeb koostööd, saame hakkama

ka kõikide raskete probleemidega.

Hetkel, koduse õppimise ajal, on vanema roll eriti oluline, et tagada lastele nii kodus õppimise tingimused kui ka rutiin, millest peab kinni pidama.

E-õppe ajal sõelusid kiiresti välja samad lapsed, kes kooliski õppimas käies õppetööga tegelikult ei tegele, kusjuures ei saanud enam põhjuseks tuua mitmesobivat koolikeskkonda, vaid esimesest päevast alates selgus, et vanematel ei ole aega.

Sellepärast ei ole ette tulnud minu praktikas ka edulugusid, kus me nii kooi- kui tugimeeskonnaga oleksime suutnud mõnda õpilast edukalt toetada ja järje peale saada, kui kodus koostööd ei tehta.

On ka vastupidiseid näiteid, kus õppetöö on hakanud rahulikult sujuma ja laps tunneb end kodus õppides märksa paremini. Joonistuvad välja õpilased, kes suures klassi- ja kooliseltskonnas ei suuda süveneda ja kelle õpistiili iseloomustab pigem vajadus omaette tegeleda.

Siin on tõsine mõttekoht edaspidiseks kasutada koolis laiemalt e-õppe võima-

6. klassi noormehe Märt Roometsa „Kündev Kalevipoeg“ Tauno Kangro ainetel.

lusi, lähtudes laste individuaalsetest eripäradest.

Nägime, et mõni nädal pärast kodus õppimist tekkis lastel emotsionaalne väsimus. Õppimine tähendab igal juhul pingutust ja mugavustsoonist väljumist.

Õpetaja on spetsialist, kelle ülesanne on viia õppetööd läbi nii, et see pingutus oleks põnev ja õppida oleks mõnus.

Koolis loome õpikeskkonda, sidudes õppimise vahvate ühisürituste, koosolemise ja huvitõega, mis loob emotsionaalse fooni sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks, mida kodus olles ei ole.

Nii hakkasime Ruila

koolis kiiresti mõtlema selle peale, kuidas rutiinsesse distantsõppesse siduda huvitavaid tegevusi, mis seoks lapsi, õpetajaid ja kooli läbi arvutiekraani suheldes.

Nii sündisid toredad tantsuvideod, kooli munavõistlus, erinevate õppeülesannetega looduspildid, lühifilmid teismeliste e-õppest jne.

Kool on tervik, milles õppetööd peab toetama vaimset rikastav klassiväline ja huvitöö.

Toredat koosolemist koolis ei asenda miski. Loodame peagi kõik taas kohtuda ja kindlasti oleme siis juba palju targemad ning ühe keerulise, kuid huvitava kogemuse võrra rikkamad.

Lennart Nurga kassid tundmatu kunstniku ainetel. Foto avaldamiseks oli nõus ka 6. klassis õppiva Lennarti 25-aastane kassmodell.

Tantsuõpetaja Helena Pihel õpetab „Pirupolkat“ labida abil.

9. klassi neiu Angelica Savi kui Thomas Sully maal „Queen Victoria“

Pikslites kaduma läinud

Kevadvaheaja eel tehakse kõikides koolides vahetuvõtteid distantsõppes möödunud viiest nädalast. Hinnatakse tulemusi, analüüsitakse ilmnenud kitsaskohti, arutletakse tulevikuvõimaluste üle.

REELIKA VÄLI
Nissi Põhikooli haridustehnoloog ja informaatikaõpetaja

Mulle kui inimesele, kes oma koolis digituge pakub, on see olnud üks teisemaid perioode elus.

Lisaks õpetajate toetamisele olen olnud läbi virtuaalsete kanalite abiks ka õpilastele ja lapsevanematele. Olen olnud üks hammasratas mehhanismis, mis aitas oma õppeasutuses läbi mõelda ja rakendada praegust õppekorraldust.

Minu kodukontori arvutiekraanil on lõputult silutud kooli infokanalites avaldatavaid teateid, et need kõikidele ühtviisi selgelt arusaadavad oleks. Olen väsimatult otsinud ja soo-

vitanud õppetöö läbiviimist toetavaid programme, nutirakendusi ja veebikeskkondi ning koostanud juhendeid ja õppematerjale.

Sotsiaalmeedias ja ajakirjanduses räägitakse väga palju sellest, et hoolimata kriisiaja mõrusest mekist, oleme saanud kogemustest ka kuhjaga õppinud. Ja küllap ei olegi meil ainustki õpilast ega õpetajat, kelle digitiiger sädemete saatel pilvedeni poleks hüpanud.

Olen nende arvamuste kõrval sattunud lugema ka elu lihtsamaks ja teha edaspidi digivõimalusi katsetada ja kasutada? Või hoopis kasvanud teadmised, mida ühe või teise programmi või veebikeskkonnaga teha saab?

tunni läbi viimiseks või millist veebirakendust peaks eelistama digitaalseid teste koostades.

Kolleegid on visanud naljagi, et haridustehnoloog kindlasti rõõmustab, et kõik kasutavad nüüd digivahendeid ja pädevused muudkui kasvavad.

Mõistagi ei saa ma siinkohal mitte rõõmu tunda, et seni jagatud soovitusel ja õpetused end kuhjaga ära on tasunud ning minu imeliselt tublide õpetajate elu raske ajal veidigi kergemaks teinud. Salamisi loodan, et kõigest sellest ka tavaõppesse häid praktikaid kaasa võetakse.

Kummatigi jäin kõige selle taustal mõtisklema, et mille üle võiksin erilist rõõmu tunda? On selleks õpetajatele osaks saanud veendumus, et hästi valitud veebivahend võib muuta õppimise tõhusamaks ja teha elu lihtsamaks? Ja veendumusest kasvanud julgus ka edaspidi digivõimalusi katsetada ja kasutada? Või hoopis kasvanud teadmised, mida ühe või teise programmi või veebikeskkonnaga teha saab?

Nissi Põhikooli haridustehnoloog ja informaatikaõpetaja Reelika Väli kodukontoris.

Mulle teeb vast kõige enam rõõmu see, et teame nüüd eriti hästi, mida digivahenditega teha EI SAA.

Teame omal nahal järeleproovitud kindlamalt kui iial varem, et me ei pea õppetöös digivahendeid kasutades nutisõltuvust kartma, sest mitte ükski digikanalisse kirjutatud tekst, ükski

keskkond ega nutirakendus ei asenda õpetaja rõõmsat nägu ja julgustavat suhtumist õppijasse.

Lugeja ekraanil helendav tekst koosneb pelgalt pisikestest tuimadest pikslitest, millele ei saa kaasa panna õhinat aine vastu, julgustavat žesti ega õpetajast õhikutavat usku, et õpilane saab

ülesandega hakkama.

Olgu need pikslitest koosnevad tähelepanekohased kiiresti ritta laotud, kipuvad kirjutaja peas mõlkunud mõtted ikka nende vahele ära kaduma või halvimal juhul hoopis teistsugustega asenduma.

Eesmärgipäraselt valitud digivahend on kindlasti tõhus tööriist meetodikakohtoris. Kuid õpetaja on see, kes saab muuta aine vaimustavaks, kasvatada selle vastu huvi, suurendada õppijate loovust ja enesekindlust ning suunata õpilasi omaenese vigu märkama ja nendest õppima.

Sestap tunnengi rõõmu sellest, kui üha enam lisatakse eKooli tekstülesande asemel videotundide või omavalmistatud õppevideote linke.

Lühike julgustav videolipp või virtuaalne kohtumine klassikaaslastega annavad kodus õppijale kindlasti parema hoo ja tõstavad meeleolu. Meie kooli moto „Sild sinu tulevikku“ on tänagi päevakohane, sest distantsõppe ajal kõnnivad õppijad tulevikupoole mööda videolilla.

Foto: erakogu

Sügisel kooli

Päike tõuseb taevast kõrgemale, linnukesed sirtsuvad rõõmsalt, ümberringi on elevus uue alguse ees. Kätte on jõudnud kevad.

Arvatavasti on sarnaselt veidi ärevust ka peredes, kus lapse lasteaia-teeni küll teistsugune eriolukorra ja koroonaviiruse pandeemia tõttu - on lõpusirgel ja sügisel algamas kooliaeg.

EVE TAMM
Saue Gümnaasiumi õppejuht

Päevast, kui laps läheb kooli, toimub nii lapse kui kogu pere elukorralduses suur muutus. Lapsel on elumuutusega lihtsam toime tulla, kui vanem on muudatusteks valmistunud ja oskab märgata olulisi aspekte lapse toetamiseks. Tähtis on, et uus algus oleks rõõmu valmistav, üleminek sujuv ja laps tahab kooli tulla.

Koolivalmidus ei seisne üksnes lugemis- ja arvutamisoskuses

Lapse kooliks ettevalmistamisel pööravad lapsevanemad sagedasti erilist tähelepanu lapse vaimsele küpsusele, lugemis- ja arvutamisoskusele. Käiakse arsti juures hindamas lapse füüsilist arengut, sotsiaalsete oskuste arenemist peetakse enamasti aga iseenesest mõistetavaks, et küll kasvades areneb ja harjub.

Laps võib olla füüsiliselt hästi arenenud ja nutikas, aga kui tema sotsiaalsed oskused on tagasihoidlikud - ta ei oska teistega arvestada, on emotsionaalselt tasakaalutu, tal puuduvad elementaarsed viisakusreeglid ja empaatiavõime -, võib tal koolis kohanemisega tekkida probleeme.

Kohanemiskeskused väljenduvad sagedastes konfliktide kaaslastega, koolireeglite omaksvõtmisel võib laps võimeldada pikemat tuge ja ka muudu võimeka lapse õpetegevuses võib märgata raskusi. Kui lapsel puudub koostöövalmidus ja väljakujunenud „meie“ mõiste, on teda keeruline õppeprotsessi kaasata.

Koolivalmiduskaart annab ülevaate üldisest arengutasemest

Lasteaiast kooli mineku peaks sujuvamaks muutma koolivalmiduskaart, mis annab ülevaate lapse üldisest arengutasemest. Koolivalmiduskaart annab ennekõike informatsiooni lapsevanemale. Õpetaja on lasteaia teinud lapse ja tema koduga pikalt koostööd, seega ei tohiks koolivalmiduskaart kaasa tuua üllatusi. Kindlasti tuleks seda informatsiooni jagada ka kooliga.

See tagab lihtsama ülemineku ühest süsteemist teise ja võimaldab lapse arengut järjepidevalt toetada.

Kui rõõmuvalmistavaks ja edukaks lapse koolitee kujuneb, sõltub paljustki lastevanematest, kodu mõistvast suhtumisest ja toetusest. Esimese hoiaku õppimisse saavad lapsed ikka oma perelt. Oluline on lapsevanema enda koostöövalmidus ja suhtumine kooli.

Mida saavad lapsevanemad kodus teha, et sügisel kõik sujuvalt laabuks?

Pikk puhkus ja suvi nihutab õhtuse magamamineku hili- seks, sest hommikul ei ole ju kiiret. Et sügisel muutused päevarežiimis ei oleks liiga järsud, peaks augusti keskel hakkama harjutama õigeaegset magamaminekut ja varasemat hommikust ärkamist. Tähtis on, et hommik algaks rõõmsalt, jääks aega hommikusöögiks. Selleks aga tuleb õhtul õigeaegselt magama minna. Esimese klassi laps peab magama 10 tundi, et õppetegevuses, mis on vaimne pingutus, vastu pidada ja õpitut ajju salvestada.

Väga oluline on, et lapsevanem mõtleks läbi lapse nädalakava, et oleks piisavalt une-, õpi-, huvitegevuse, aga ka vaba mängu aega. Õnnelikul ja hästi toime tuleval lapsel on erinevad tegevused nädala lõikes tasakaalus.

Hommik algas lasteaia nii, kuidas perele sobis, viimane kohale jõudmise kellaeg oli hommikusöögi aeg. Koolis heliseb tundi alustav kell juba 8.15. Selleks ajaks peab olema kõik vajalik koolikotist lauale asetatud. Hiljem jõudmine tekitab segadust klassis ja on piinlik hilinejale.

Korraharjumused tulevad lapsega kaasa kodust

Koolilaps peab suutma enda õppevahendid korras hoida. Kõik isiklikud asjad tuleb koolis panna selleks ettenähtud kohta. Kui laps on kodus seda harjunud tegema, ei teki koolis probleeme, et ta ei tea, kus tema asjad on, ei leia laualt või klassist vajalikke vahendeid. Kindlasti saab seda koolis harjutada, kuid ko-

Õnnelikul ja hästi toime tuleval lapsel on erinevad tegevused nädala lõikes tasakaalus.

Lugemisoskus on üks õpiprotsessi alustalasid.

Kui rõõmuvalmistavaks ja edukaks lapse koolitee kujuneb, sõltub paljustki lastevanematest, kodu mõistvast suhtumisest ja toetusest. Esimese hoiaku õppimisse saavad lapsed ikka oma perelt.

du on oluline, et lapsel on oma õppimiskoht ja riide ning mänguasjade hoidmiseks kindel kord. Kui laps on kodus kaasatud tubade ja köögi koristamisse, oskab ta kooli sööklas, klassiruumis ja garderoobis korda hoida. Lisaks peab laps hoolivalt suhtuma ka kaaslaste asjadesse.

Iseseisvus on koolilapsele uus väljakutse

Üksinda kodus olemine, endale söögi soojendamise või võileiva valmistamine, oskus tänaval liikuda, ei tule iseenesest. Kõik see vajab harjutamist ja harjumist.

Kindlasti tuleks tutvuda kooliteega ja liikluseeskirjadega.

Tutvust tuleks teha kel- laga. Ajataju kujuneb välja

praktiseerides. Koos koolitee läbi jalutades saab laps ettekujutuse, kui palju aega kulub kooli minekuks, et ta tundi ei hilineks, aga ka õige ajaks koju tulekuks.

Püsivus - soov ette võetud tegevus lõpetada, kujuneb järkjärgult

Sageli kuuleme lastelt, et ma rohkem ei viitsi, ma pärast lõpetan. Siin saab lapsevanem abistada innustades, ise kaasa lüües ning eeskujuks olles. Tore ühistegevus püsivuse harjutamiseks on lauamängude mängimine. Lisaks saab selle käigus õpetada last kaotusega toime tulema. Selleks, et osata võita, peab kogema ka kaotamist.

Koolilapsel peab kujunema harjumus, et alustatud

tegevused viiakse lõpuni. Kui laps koolis õppeprotsessis usinasti osaleb ja ülesanded lõpuni teeb, jääb kodus ülesannete lõpetamise osa minimaalseks.

Lugemisoskus on üks õpiprotsessi alustalasid

Lugemisoskuse arendamine on oluline eeldus edukaks õppimiseks koolis. Lugemisoskus kujuneb aegamisi ja seepärast on vajalik, et vanem leiab järjepidevalt aega lapsele ja lapsega lugeda ka suvekuudel. Kas lugemisaeg on õhtuti enne uinumist või ajal, mis on planeeritud lastega ühistegevusteks ja koos olemiseks, sõltub peres välja kujunenud tavadest.

Kas lapsel on õige pliiatsihoid?

Enamasti joonistavad lapsed meelsasti. Küll aga ei ole nende jaoks oluline, kuidas pliiatsit hoida. Õige pliiatsihoidu kujunemine nõuab lapsevanemate tähelepanu ja meeldetuletust. Lapse käsi on veel nõrk ja krampis pliiatsihoid tekitab pingeid lihastes, samuti mõjutab see käekirja kujunemist.

Kõik lapsed tahavad, et

nende kiri koolis oleks kaunis ja loetav, aga väljakujunenud pliiatsihoidu on koolis peaaegu võimatu ümber kujundada.

Soovitav on osta lapsele kolmetahulised ja mitte väga peenikesed pliiatsid. Sellistega kirjutamine ja joonistamine on mugav ning soodustab õiget pliiatsihoidu.

Kõik lapsed on oma olemuselt ja võimetelt erinevad

Lapsevanemad ei peaks oma last ei sõbranna ega naabrilapsega võrdlema. Isegi mitte vanema õe või vennaga võrdlemine on väärt. Pidev teistega võrdlemine võib kahjustada lapse eneseuskku ja arengut pigem negatiivselt mõjutada. Säilitage rahu ja ärge üleliia muretsege. Lastes peituv potentsiaal on sageli suurem, kui me arvata oskame. Kui tundub, et lapse arengus on mingi omapära, siis usaldage lasteaia õpetajaid ja pöörduge nõuannete saamiseks spetsialistide poole. Vastavalt infot saate lasteaiaast.

Kindlustunne ja armastus on meile kõigile väga olulised

Lapsele tagab turvatunde teda ümbritsev perekond. Eriti tähtis on see elumuutuste korral. Lapsel on vaja tunda ennast armastatuna, et on keegi, kellega jagada rõõme ja muresid, kes kuulab ja lohubat ning temasse alati usub. Sära vanema silmis ja naeratus näol on kui võluvägi.

Rõõmsana kooli tulnud laps on sõbralik ja kohaneb kiiresti uues kollektiivis. Ta on uudishimulik, õpiahimuline ja koostööle avatud.

Kooli ja kodu koostöö põhieesmärk on säilitada lapse õppimisrõõm, et iga laps tahaks kooli tulla ja saaks kogeda eduelamust vastavalt oma võimetele.

Saue Vallaraamatukogu laenutusosakonnas ootab pisikesi külastajaid oma nurk, nii et vanemad saavad rahulikult keskenduda „suurtele“ mõeldud raamatute valimisele.

ELU beebiga raamatukogus külastajate vaatenurgast

Tallinna Ülikool (TLÜ) kutsus ellu projekti ELU ehk erialasid lõimiva uuenduse. See on õppeaine, mis põhineb projekt- ja probleemõppel ning ühendab erialasid. Üliõpilased viivad koostöös õppejõudude ja väliste partneritega ellu projekte, mis pakuvad lahendusi probleemidele, mis puudutavad erinevaid erialasid.

NELE MUSTEN
Saue valla elanik, väikelapsega tudeng

Sel semestril sai paljude teiste kõrval hoo sisse ELU projekt nimega „ELU beebiga raamatukogus“, milles osaleb 19 TLÜ tudengit, kes omakorda jagunevad kolme rühma vastavalt sihtgrupile, kelle arvamusi uurida: raamatukogu töötajad, lapsevanemad ja tavakülastajad.

Külastajaid uurinud rühm on küsitluse juba lukku löönud ja vastuseid analüüsinud.

Soov oli mõista inimeste arvamusi, kogemusi ja hoiakuid kaaskülastajate suhtes, kes tulevad raamatukokku väikelapsega, ning saada ettepanekuid, kuidas muuta raamatukogukülastust mugavaks kõikidele.

Projekt keskendus vaatenurgale, kas ja kuidas pääseb väikelapsega raamatukokku tulnud vanem ligi täiskasvanute kirjandusele ning mida võiks teha, et ligipääs oleks võimalikult mugav ja lihtne.

Küsimustiku jagamisel oli meeldiv üllatus raamatukogude suur huvi tulemuste vastu ja soov saada ideid, kuidas kujundada raamatukogusid lugejatele veel mugavamaks.

Internetis jagatud küsimustikule vastas väga lühikesel ajajooksul 238 erinevas vanuses inimest, mis näitab, et teema oli huvipakkuv igale vanusegrupile.

Enim vastanuid (35%) oli vanusevahemikus 31-

40 eluaastat. Neile järgnesid 21-30-aastased (27%). Et noorem eas inimesed olid aktiivsemad vastajad, võis mängida rolli, et küsimustiku jagati vaid internetis peamiselt sotsiaalmeedia kaudu.

Naisi oli vastajatest 94% - teema kõnetas ennekõike naissugu. Ligi 66% vastajatest olid kõrg-, 21% kesk- ja 8% kutseharidusega.

Piirkonniti laekus enim vastuseid Tallinnast (34%) ja Harjumaaalt (14%), aga samas oli vastajaid igast maakonnast, üks lausa Pariisist, mistõttu kajastavad saadud arvamused suhteliselt hästi erinevate Eesti piirkondade raamatukogude olukorda.

Väikelapsega raamatukogu külastamise osas puudusid kogemused 41% vastajaist. Positiivne kogemus on olnud 35% ja neutraalne 18%. Pigem negatiivset on kogunud 5%.

Tulemusest saab järeldada, et veidi alla pooltel vastajatest ei ole väikelapsi või nad ei ole neid raamatukokku kaasa võtnud.

Tuleb tunnustada raamatukogusid, mis on pakkunud väikelapsega külastajale positiivset kogemust, kuid tuleb mõelda, et selles aspektis on raamatukogudel veel palju arenguruumi.

Projekti hüpotees oli, et vanemad ei tunne end väikelapsega raamatukogu külastades mugavalt 65% vastajatest näeb raama-

tukogus inimesi väikelastega pigem harva, ilmselt siis pigem jäetakse laps koju, kui minnakse koos raamatukokku.

19% vastanutest väitis, et ei ole kunagi näinud raamatukogus väikelapsi, mida on pea 2% rohkem kui neid, kes näevad sageli (17%) väikelapsega külastajaid.

79% vastanutest leidis, et on oluline käia väikese lapsega raamatukogus, et tekiks harjumus raamatukogu külastada. 76% pidas oluliseks, et lapsevanematele on tagatud ligipääs kirjandusele ja informatsioonile.

7% vastanutest ei pidanud oluliseks väikelast raamatukokku kaasa võtta, kuna lapsed häirivad teisi külastajaid. 3% ei osanud küsimusele vastata ja 3% ei pidanud oluliseks väikelast raamatukokku tuua, kuna laste koht ei ole raamatukogus.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et paljud külastajad peavad väikelapse kaasamist raamatukokku väga oluliseks ja soovivad välja, kuidas on võimalik väikelapsega raamatukogu külastada. Samas on ka mõtteid ja ettepanekuid, kuidas raamatukogu külastamist kõigile paremaks muuta, mis suuresti sõltub siiski külastajatest endast.

Vastanute seas oli ka inimesi, kes pakkusid välja variante, kuidas muuta kogemust positiivsemaks nii lastevanematele kui tavakülastajatele.

Üks tõi välja, et inimesed, kes soovivad totaalset vaikust, võiksid ette broneerida ruume, mis asuvad raamatukogu üldosast kaugemal, et väikelapse tegemised neid ei segaks.

Teine mainis, et kui raamatukogudes lasteraamatuid pole, pole vaja ka väikelapsi sinna kaasa võtta, sest neil poleks seal midagi teha, mistõttu nad võivad hakata teisi külastajaid segama.

Pakuti, et raamatukogus võiksid olla lugemisnurgad, kus ongi tegevused ja raamatud väikelaste jaoks. Oli ka

vastajaid, kes ütlesid, et neil pole vahet, kas lapsed on raamatukogus või ei, sest nemad saavad töö ikka tehtud.

Kõige suurem osa vastajatest (58%) sooviks, et raamatukogus oleks seni, kuni vanem soovib tutvuda täiskasvanute kirjandusega, valveta mängu- ja / või lugemisnurk. Paljud sooviksid lastehoidu (46%). Näituse vaatamist soovib 16% vastanuid.

Lisaks sooviti raamatukogusse valvega mängunurka, multifilmi vaatamist, lapsega tegelevat raamatukoguhoidjat-ettevõttejuhat, raamaturinge.

Mitmed vastajad tõid aga välja, et raamatukokku minnakse just vaikuse pärast, kuid väikesed lapsed ei oska vaikselt olla. Seetõttu ei ole nad ka oodatud täiskasvanute osakonda.

Kokkuvõtvalt on lastevanemad väikelastega raamatukokku oodatud, kuid peaksid lapsi jälgima ja neile reegleid selgitama, et kõik raamatukogus viibijad saaksid sealolnud aega nautida.

Paljud väikelastega raamatukogu külastajad tõid välja murekohti ja esitasid ettepanekuid, mida raamatukogud võiksid kaaluda. Leiti, et erinevad beebiüritused, näitused või töötavad kutsuks raamatukokku, samuti värsked ajakirjad-ajalehed.

Oluliseks peeti vaikset ruumi, kus beebi saaks lõuna- ja magada, samal ajal oleks võimalus endal lugeda. Veel toodi välja, et raamatukogudes võiks olla lastehoid, et vanemal oleks võimalik 2-3 tundi otsida vajaminevaid õppematerjale ja võimalus ka õppimiseks.

Üldjoontes on kogemused siiski positiivsed, kuid mõned kitsaskohad vajaksid läbi mõtlemist: parkimiskohtade puudus, vankriga ligipääsetavus, mähkimislaua olemasolu, teiste külastajate hukkamõist, mille tõttu on väikelapsega külastajad piirdunud e-teenuste kasutamisega, et mitte häirida teisi raamatukogu külastajaid.

Valla viis raamatukogu pakuvad kontaktivaba laenutust

Kuni eriolukorra lõpuni saab viiest Saue valla raamatukogust – Laagri, Saue linnast, Turbast, Ääsmäelt ja Ruilast – teavikuid kontaktivabalt laenutada.

See tähendab, et tuleb kas telefonitsi või e-kirjaga soovide teada anda ja kokku leppida, mis päeval raamatutele järele lähete. Raamatuid saab tellida ka lugejaportaalis Ur-ram (www.lugeja.ee).

Kõik need viis raamatukogu avavad vaid välisukse, kaudu keegi ei pääse. Kohe välisukse juures on kas riiul või laud, kuhu on tähestiku järjekorras valmis pandud ette tellitud raamatute pakid.

Ukse juures on ka desinfitseerimisvahend, mida saab soovi korral kasutada.

Kui ilm ja olud lubavad, on välisukse avatud, nii et peale enda nimele jäetud raamatupaki ei olegi vaja midagi puudutada.

Kontaktivaba laenutust pakuvad valla raamatukogud saavad teenindada ka neid lugejaid, kes on lugejaks registreeritud mõnes Saue valla raamatukogus, kus praegu kontaktivaba laenutust ei osutata.

See tähendab, et on võimalik pöörduda Saue linna, Laagri, Ruila, Ääsmäe ja Turba raamatukogu poole sooviga neil, kes on praegu Hüüru, Laitse, Haiba või Riisipere raamatukogu lugejad.

Sellisel juhul on vaja esitada digiallkirjastatud avaldus sellele raamatukogule, kust soovitakse laenutada.

Kes siiaamaani ühegi Saue valla raamatukogu hingekirjas olnud ei ole, need paraku eriolukorra ajal raamatuid laenutada ei saa.

Kellel raamatud juba varasemast käes, saavad need viia tagastuskasti või jätta kriisi lõpuni enda kätte. Viivist selle aja eest tasuda ei tule.

RAAMATUKOGUDE KONTAKTID
Saue Vallaraamatukogu (Laagri)

E 15-18 T, N, R 12-15 K 15-19
Telefon 679 6869, e-post laagri@saueraamatukogud.ee

Saue Linna Raamatukogu

E, K 15-18 T, N, R 12-15
Telefon 659 6682, e-post laenuus@saueraamatukogud.ee

Turba Raamatukogu

E, T, K, N, R 11-16
Telefon 673 5352, e-post turba@saueraamatukogud.ee

Ääsmäe Raamatukogu

E, T, K, N, R 12-18
Telefon 608 6241, e-post aasmae@saueraamatukogud.ee

Ruila Raamatukogu

T, N 12-16
Telefon 607 8723, e-post ruila@saueraamatukogud.ee

Kontaktivaba laenutuse reeglid

- Uusi lugejaid raamatukogu kasutajaks ei registreerita, v.a varem mõnes teises, kriisiajal kontaktivaba laenutust mitte pakkuvast valla raamatukogus lugejana registreeritud inimesed.
- Tagastatud raamatud panna tagastuskastidesse.
- Tellimused esitada telefoni ja e-posti teel.
- Endised ootejärjekorrad taastatakse.
- Tagastatud järjekorrraamatu saab järgmine lugeja pärast kahepäevast ooteaega.
- Iseseisvalt reserveerides või pärast teate saabumist teaviku reserveerimise kohta järjekorra alusel **teatada raamatukogule kindlasti päev, millal järele tullakse.**
- Laenutatud raamatud pakendatakse, varustatakse nimega ja järjestatakse riulis/laual tähestiku järgi. Riul/laud asetseb igas raamatukogus esimese välisukse taga.
- Laenutatakse kuni viis teavikut korraga, ajakirju ja ajalehti ei laenutata.
- **Eeliskirjanduse laenutatakse kooli kohustuslikku kirjandust.**
- Ruumi siseneda üksikult, võimalusel kasutada kindaid ja teisi enesekaitsevahendeid.
- Palume desinfitseerida käsi!
- Kontaktseid pindu desinfitseeritakse iga päev.

KAIJA VELMET
Kultuuritööjuht

Võõrliigid aias? Hoiu neid aias!

On kevad ja rohenäppudel on käed tööd täis. Suure istutamise, harvendamise, kaevamise ja väljarohimise ajal tuleb aga tähelepanu pöörata ka aeda ümbritsevale keskkonnale. On hulk taimi, kes aias on ilusad ja ihaldusväärsed, kuid aia taga võivad põhjustada suuri probleeme meie kodumaisele loodusele.

EIKE VUNK
Keskkonnaameti liigikaitse
peaspetsialist

Võõrliigid on Eestis need liigid, kes inimese tahtliku või tahtmata abita siia ei jõuaks.

Invasiivseteks võõrliikideks nimetatakse neid, kes inimese tahtsi või tahtmatult siia sattumise järel hakkavad looduses vohama ja probleeme põhjustama.

Sageli võtavad looduses vohavad võõrliigid üle kohalike liikide elupaiku ja mõjuvad nii looduse mitmekesisusele negatiivselt.

Invasiivsetest võõrliikidest on koostatud nimekirjad ja neid meil kasvatada ei tohi. Ka mitte oma aias.

Eesti siseriiklikusse keelatud liikide nimekirja, mis kehtib alates aastast 2004, on kantud 13 taimeliiki. Euroopa Liidu nimekirjas, mis kehtib ka meile ja mida pidevalt täiendatakse, on neid 36.

Kõikide keelatud liikidega saab tutvuda Keskkonnaameti kodulehel keskkonnaamet.ee. Siin mõned neist.

Karuputk

Karuputke võõrliigid on kindlasti kõige tuntumad ja riik on nende tõrjega juba üle 10 aasta tegeleenud. Liik ohustab looduslikku mitmekesisust ja inimese tervist. Taimemahl kaotab naha päikesekaitse ja päikeselise ilmaga tekib tugev päikesepõletus.

Riigi töö jätkub ja maaomanikud on väga oodatud sellele kaasa aitama. Selleks tuleb korra aastas kõik taimed ettevaatlikult välja kaevata ja kuivama jätta. Vaid järjekindla tõrje tulemusel hakkab karuputk meie maastikupildist taanduma. Pike-malt saab riiklikust karuputketõrjest ja selle tulemustest lugeda Eesti Looduse 2019. aasta märtsinumbrist.

Pargitrad

Pargitrad on tuntud ka kui konnatatar ja kirburahi. Need Ida-Aasiast pärit liigid on jätkuvalt väga populaarsed, aga kuna neist on äärmiselt raske vabaneda, põhjustavad nad järjest rohkem probleeme maaomanikele.

Pidev niitmine ei anna tulemusi ja kuni kahe meetri sügavusele ulatuvat juurestikku on võimatu tervenisti välja kaevata. Igast pisikesest juurejupist läheb kasvama aga uus kogumik.

Ehkki peamiselt kasvavad nad küll aedades, satub neid kahjuks järjest rohkem loodusesse ja seal muudavad nad elupaiku tundmatuseni.

Verev lemmalts

Verev lemmalts kuulub maailmas kümne kõige invasiivsema taimeliigi hulka ja on plahvatuslikult levima hakanud ka Eestis.

Kuigi imekaunite õitega, põhjustab liik suurt loodusliku mitmekesisuse kadu, sest moodustab tihedaid ja suuri kogumikke, kus ei kasva teisi taimi.

Liik on inimesele ohutu ja seda on kerge rohida. Tegevus peab aga olema järjekindel, et vältida uute seemnete valmimist ja rohitud taimede uuesti kasvama hakkamist.

Ameerika kevadvõhk

Ameerika kevadvõhk kasvab niisketes kasvukohtades ja on suur ning dekoratiivne liik. Soomes ja Rootsis põhjustab see taim veekogude kallastel suuri probleeme juba praegu, kasvades tihedate ja väga vastupidavate massidena. Mõistlik on Eestis sellist olukorda ennetada ja liiki koduaedades kindlasti mitte kasvatada.

Ameerika kevadvõhu sugulane Kamtsatka kevadvõhk on sama invasiivne, aga pole veel keelatud liikide nimekirjas. Ainult aias tuleb hoida sedagi liiki, kuna kasvuvõime ja mõju on neil Ameerika kevadvõhuga samad.

Siidaskleepias

Siidaskleepias kasvab meie aedades küll veel vähemal määral, ent on vastupidav ja võsunditega väga hõlpsasti paljunev. Aiandusfoorumites ei soovitata seda teiste taimedega koos kasvatada. Näiteks Rootsis oli selle liigiga looduses juba suuri probleeme, praeguseks hinnatakse sealne tõrje tulemuslikuks ja lõppenuks.

Kanada kuldvits

Kanada kuldvits on kahjuks juba laialt levinud kõikjal Eestis, vähem Lääne-Eestis ja saartel. Tegu on püsikuga, mis moodustab tiheda juurematta ja paljuneb nii vegetatiivselt (mätas kasvab järjest suuremaks) kui ka seemnetega. Kuna liik on tuullevija, võivad seemned kanduda väga kaugele, mistõttu on tema levik väga ki-

Kurdlehine kibuvits muudab avatud rannaluited läbipääsmatuteks kibuvitsatihnikuteks. Purekari rand.

Aiaprügi Pärnu rannaniidu looduskaitseala sihtkaitsevööndis.

re, eriti niitudel, jäätmaadel ja teeservades.

Kuldkollaste dekoratiivsete õisikute tõttu, mis õitsevad juulist septembrini, on liik aedades populaarne. Seda on müüdnud ning jagatud aiast aeda.

Külmakartlikud liigid võivad leida soodsa kasvupinnase meilgi

Kuigi Euroopa Liidu nimekirjas on hulganisti liike, mis meil praegu õues kasvada ei taha, siis üha pehmemate talvede valguses võib olukord muutuda. Muidu külmakartlikud liigid võivad leida soodsa kasvupinnase meilgi (nt jaapani humal).

Eriti suur mure on veeliikidega (nt väike vesikatik, vesilobeelia), kuna veest kõiki isendeid või jupikesi kätte saada on võimatu.

Lisaks levivad sellised liigid kergesti mootorpaatide kaudu, kus mootori ja / või paadi külge jäänud taimed juurde viiakse järgmisesse veekogusse ja need hakkavad seal kasvama.

Keelatud võõrliikide tõrjekohustus lasub maaomanikul

Seetõttu tuleb igal maaomanikul ja rohenäpudel endal olla tähelepanelik ja informeeritud. Riik on võtnud enda

kanda karuputke võõrliikide ja vähemal määral ka vereva lemmaltsa tõrje.

Meil on probleeme põhjustavaid taimeliike veelgi

Kui võõrliikide nimekirja kantud liikidega on selge, et neid ei tohi kasvatada, siis tegelikkuses on meil probleeme põhjustavaid taimeliike veel suur hulk. Need liigid ei ole üheski nimekirjas, ent ometi on nad tegelikult invasiivsed ja põhjustavad probleeme juba praegu (näiteks eespool nimetatud Kamtsatka kevadvõhk). Seega vajavad tähelepanu ja tegetsemist needki, et nende liikide mõju meie loodusele vähendata.

Eesti looduses on praegu teada umbes 1000 võõrliiki

Uusi võõrliike tuleb aga igal aastal meile juurde ja riigi vahendid nendega tegelemiseks on piiratud.

Eesti looduses on praegu teada umbes 1000 võõrliiki. Neist 10% naturaliseeruvad ehk kohanevad meie oludega ja nendest omakorda 10% muutuvad invasiivseteks.

Kuna inimesed toovad uusi võõrliike pidevalt nii tahtlikult kui ka tahtmatult juurde, suureneb ka nende liikide hulk, kellega tekib probleeme ning kelle tõrjumiseks on vaja tegeleda.

Aiaprügi mahapanek keelatud Elvas.

Ameerika kevadvõhk.

Aiapidaja meespea

- Mõtle hoolega, mida aeda tood ja istutad! Eriti salakavalad on veeliigid, kuna neid ei ole võimalik veekogudest täielikult eemaldada. Ära too oma aeda keelatud võõrliike!
- Tõrju keelatud võõrliigid aiast ise ja ära vii neid aiast välja, muidu võid neid hoopiski levitada.
- Igasuguste võõrliikide loodusesse laskmine ja viimine on rangelt keelatud, sest ohustab meie oma loodust. Mis kasvab Sinu aias, hoiu oma aias.
- Mis vohab hästi Sinu peenras ja lämmatab teisi liike, on suur nuhtlus ka väljaspool aeda. Selliste võõrliikide levikut tuleb erilise hoolega piirata.
- ÄRA VII AIAPRÜGI LOODUSESSE! Ka aiaprügi on prügi. Komposti see oma aias või käitu vastavalt kohaliku omavalitsuse juhiste ja võimaluste.
- Kui vajad võõrliigi tõrjeks nõu või soovid invasiivse võõrliigi kasvukohast teatada, kirjuta info@keskkonnaamet.ee.
- Loe kompostimisest internetist, näiteks annab häid juhiseid www.kompostiljon.ee.

Sosnovski karuputk.

Pargitatar.

Väljakaevatud karuputked.

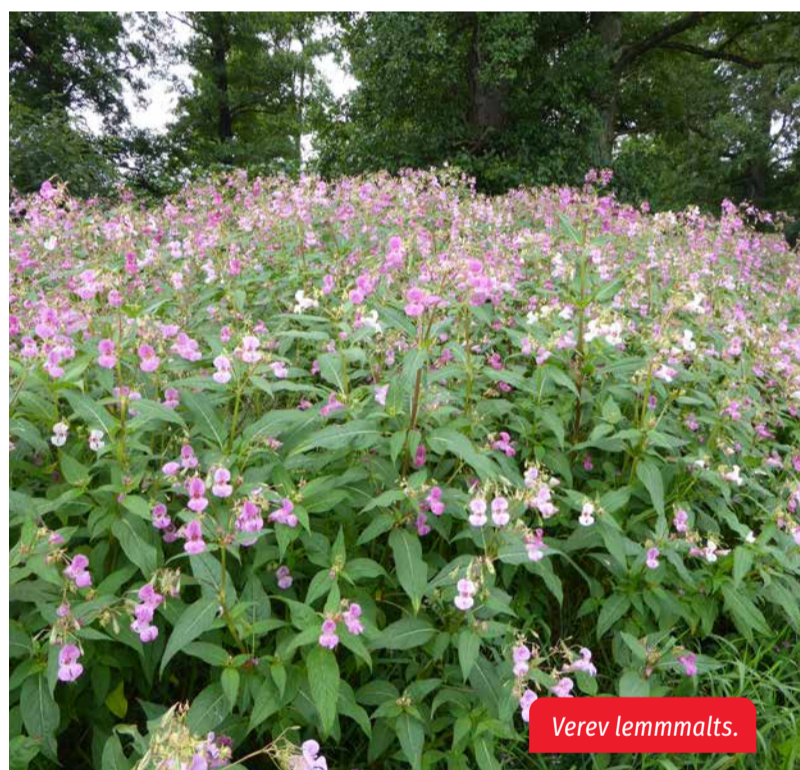
Kanada kuldvits

Astelpaju Tartu Hiinalinnas.

Lupiin.

Verev lemmalts.

Järgmisi taimeliike pole küll Eestis keelatud kasvata- da, ent nad on invasiivsed ja vajavad tähelepanu ehk teadlikku tegutsemist.

Hulgalehine lupiin

Hulgalehine lupiin, lühidalt ka lupiin ehk hundiuba, on Eestis endiselt populaarne iluaia taim. Kahjuks on seda järjest enam näha vohamas mööda teeääri ja raiesmikke. Selle liigiga on hädas näiteks meie põhjanaabrid, ka meil tuleks eos lupiini levikut piirata, et vältida suuremat tõrjetööd hiljem. Näiteks saab hulgalehise lupiini kasvama jäämist vältida teehoolduse käigus. Ehkki taim on kasvades ilus, ei tarvitse seda kasvama jätta ja hiljem koos seemnetega maha niita, sest nõnda aidatakse liigi levimisele hoopis kaasa.

Lusitaania teetigu.

Kurdlehtine kibuvits

Eestis kasvab üle 10 kibuvitsaliigi. Kurdlehtine kibuvits on neist ainuke, millega meil on suuri probleeme.

Liik on levinud pea kõikjal meie rannikul ja muudab avatud rannaluided läbipääsmatuteks kibuvitsatihnikuteks.

Kuna jätkuvalt kasutatakse seda liiki meelsasti

haljastuses, levib kurdlehtine kibuvits ka sisemaal.

Et saaksime oma rannalaid edasi kasutada, soovitakse igal võimalusel asendada see liik teiste kibuvitsade või hoopis mõne roosisordiga.

Astelpaju

Astelpaju oli omal ajal väga populaarne, aga Eestis siiski võõrliik. Meie looduses

on ta hästi kohanenud ja levib kasvukohtades jõudsalt, moodustades läbimatu tihnikuid. Metsistunult on astelpaju Eestis leitud juba ligi sajaks erinevas asukohas.

Et liigi levik ei väljuks kontrolli alt, tuleb kasvuala ümbrust pidevalt niita, et võsude ei saaks suureks kasvada. Liigi kasvatamist Eestis ei ole plaanis keelata ja selle

maitsvad ning vitamiinirikkad marjad on väärt kraam. Sellegipoolest tuleb astelpaju hoida eemale sattumast vabasse loodusesse.

Aiajätmetega koos sattuvad võõrliigid loodusesse

Kui võõrad taimed püsiksid ainult meie enda aias ega võtaks üle meie endi liikide elupaiku, ei tarvitseks seda teemat üldse käsitleda. Kahjuks aga jõuavad võõrad liigid sageli loodusesse ja seda kahel viisil: taimed kasvavad aias välja omal jõul või levivad neid tahtmatult maaomanikud ise, olgu siis aiaprügiga või lihtsalt istutades. Viies aiajätmeid rohimise, harvendamise või välja kaevamise järel näiteks võsa vahele või metsa alla, hakkavad ka võõrliigid seal kasvama ja kahjustama meie loodust.

Sellist teguviisi on oluline vältida ning oma aiajätmed tasub hoopis kompostida. Lastes oma aia ülearusel kraamil (rohitud taimed, puulehed) kompostiks kõduneda, on see hiljem väärtuslik väetis põdsastele ja lillepeenardele.

Kui kompostihunnik aeda ei mahu, siis uurige, kuidas kohalik omavalitsus aiajätmetega toimetab. Sageli saab kasutada spetsiaalset kohaliku omavalitsuse korraldatud aiajätmete vedu või neid võetakse vastu eraldi komposteerimiskohtades.

Lusitaania ehk hispaania teetigu on iga aiapidaja õudusunenägu

Ära unusta, et taimedega võid endale aeda tuua ka hoopis teistsuguseid nuhtluseid – taimehaiguseid ja kahjureid. Vahest kõige tuntum neist on praegu lusitaania ehk hispaania teetigu, kes on iga aiapidaja õudusunenägu.

Kuna liigi munad on äravahetamiseni sarnased mulda lisatavate väetisgraanulitega, levib liik meie aedadesse üsna lihtsasti. Kõige rohkem Harjumaal, aga hajusalt juba ka mujal Eestis levinud suurest nälkjast on raske vabaneda.

Kui suuri nälkjaid saab hävitada neid ämbriks kokku korjates, keeva veega üle kallates ja hiljem maha mattes, siis munade leidmise ja hävitamisega on oluliselt keerulisem.

Hispaania teeteo vastu aitabki ainult aia pidev korrashoidmine ja nälkjate pidev hävitamine. See tähendab aga suurema piirkonna korrashoidu, kuna hooldamata naaberkiinnistul võivad nad sageli edasi paljuneda.

Kindlasti tuleb aga jälgida, et ei hävitataks kohalike sarnaseid liike – suurt ja musta seatigu. Samuti tuleks enne teomürkide kasutuselevõttu mõelda sellele, et nendega võib suurt kurja teha hoopis kohalikele teo- ja putukaliikidele.

Uuri-puuri loodusvärki

September. Päike paistis, õues oli 14 kraadi sooja. Vajutasime termomeetri õrnalt sipelgapesa sisse ja oh üllatust! Sipelgapesa sees oli temperatuur seitse kraadi.

ÜLLAR PÖLD
Saue Noortekeskuse
noorsootöötaja

Me kõik, lapsed ja täiskasvanud, enustasime vastupidi, et sipelgapesa sees on soojem kui õues.

Eelmised kaks päeva oli vihma sadanud. Võib-olla oli sipelgapesa seest märg?

See on eriline termomeeter. Pikk peenike varras, mille saab vajutada maa sisse, poriloiku, mutimullahunnikusse, lillepotti, pehme kännu sisse või liivahunnikusse, isegi kõrvitsa sisse!

Tavaline termomeeter on ka vägev riist. Sidusime puuridva külge nõöri, nõöri külge termomeetri ja mängisime kalamehi.

Looduse märkamiseks,

„uurimiseks ja puurimiseks“ me matkame: Järveotsa järv, Kodru raba laudtee Tammsaare Vargamäe lähedal, Aegviidu matkarajad, Astangu endised laskemoonalaod-koopad. RMK matkajuhid-giidid muudavad nähtamatu nähtavaks ja arusaadavaks.

Mikroskoobi seletamine võtaks palju aega, aga lastega arutledes jõudsime järeldusele, et kõige parem on vaadata surnud putukat, sest see „ei kõnni minema“.

Riisipere noortekeskuses otsisime ja roomasime mööda seinääri, et kasvõi üks putukas leida. Mitte midagi, kõik oli puhas.

Lõpuks ütles terane pois: „Lähme raamatukogusse, otsime kapi alt!“ Raamatukogu tädi ei saanud

alguses midagi aru, aga pärast ütles, et putukaid ei pea tagasi tooma, neid me laenutame päriseks kaasa.

Meil on veel saed, noad, pipetid, purgid ja binoklid. Ikka selleks, et näha ja aru saada, mis on meie ümber.

Sellist väljaspool kooli õppimist nimetatakse mitteformaalne õppimiseks. Tegevused jätkuvad uuel õppeaastal.

Loodus-täppisteaduste ja tehnoloogia (LTT) huvihariduse läbiviimist Saue ja Riisipere noortekeskuses toetab Saue vald. Aitäh!

Üllar Pöld: „Celsiuse skaala temperatuuriskaala võttis 1742. aastal kasutusele Rootsi füüsik ja astronoom Anders Celsius. 1745. aastal pööras Carl von Linné termomeetri skaala ümber. Sellise skaalaga termomeeter on tänapäeval kõige laiemalt kasutusel. Paar aastat tagasi käisin Rootsis Uppsala ülikooli vaatamas. Seal on akende kõrvale kinnitatud paljude kuulsate teadlaste nimetähvlid. Celsius on vasakul, Linné paremal pool akent.“ >>>

Sidusime puuridva külge nõöri, nõöri külge termomeetri ja mängisime kalamehi.

Omaloominguõhtu oli meeleolukas ja meelde jääv

Nagu paljud Saue Gümnaasiumi õpilased, õpetajad ja teised koolipere liikmed mäletavad, leidis 12. märtsil, vahetult enne eriolukorra kehtestamist koolis aset omaloominguõhtu, üritus, mis on saanud kooli traditsiooniks.

OLLE-KRISTJAN VITA, OTTO GINTER
Saue Gümnaasiumi
11.b klass

Viisime omaloominguõhtu läbi praktilise uurimistööna. Selle formaadi valisime, sest et eelmise aasta üritus köitis meid väga ja tundus olevat hea proovikivi. Lisaks tahtsime pakkuda väljundit neile õpilastele, kes tahavad koolielus tegeleda loovate ülesannetega, mitte ainult reaalinnetega.

Omaloominguõhtu kor-

Eliise Kiisler 9.c klassist ja ukulele.

Üllatusesineja oli Tõnis Mägi.

raldamine polnud just kõige kergem, sest tegemist oli siiski eelarveta ettevõtmisega, kuid suutsime õhtu läbi viia nii, et saime pärast väga head tagasisidet õpetajatelt, publikult ja esinejatelt. See tekitas eriti hea enesetunde pärast pikka aega, kui tegi-

me ettevalmistusi ja plaane ning kasutasime kontakte väljaspool kooli. Veel viimasel nädalalgi käisid ettevalmistused. Ürituse päeval joosti ringi, et aula korda seada ja kaunistada.

Eriti suur au oli omaloominguõhtule saada üllatusese-

sinejaks Tõnis Mägi.

Tänu kuulub kõigile esinejatele, kes panid esimesse hinge ja südame, lahutasid publiku meelt ja andsid nii tegelikult võimaluse omaloominguõhtu läbi viia: kui pole osalejaid, pole ka üritust.

Meediaõpetaja Aleksei Aleksejev ja kunstiopetaja Kalev Vapper.

Brigitta Toomingas publiku seast

12. märtsil toimus Saue Gümnaasiumi aulas järjekordne omaloominguõhtu. Õhtu korraldasid ja seda juhtisid 11. klassi kaks säravat ja hea huumorisooniga noormeest – Otto Georg Ginter ja Olle-Kristjan Vita.

Õhtu oli väga meeleolukas ja meelde jääv. Korraldajad suhtlesid publikuga nii, et see tekitas vaba ja mõnusa atmosfääri. Rolli mängis ka aula traditsioonilise kujunduse muutus ja toolide paigutust.

Ma olin väga positiivselt üllatunud, nähes meie kooli õpilaste loominguõhtu nii erinevatest valdkondadest.

Vaatajaskond sai nautida mitmeid luuletusi, laule klaveri ja kitarril saatel, tsirkuseartisti esitust. Kõige mitmekülgsema loominguõhtu oli minu meelest Liisi Tammar, kes võlus publikut maalikunsti, käsitöö ja luuletustega.

Ma imetlen tõesti kõiki, kes esinesid. Nad avasid publikule justkui väikse salaukse oma sisemisse maailma. Iga esitus läks väga hinge ja oli ainulaadne, nii et lemmikut on võimatu valida.

Ma arvan, et nii mõnegi saalisviibija jaoks oli aga õhtu meelde jäävaim osa, kui lavale tulid meie oma kooli kunstiopetaja Kalev Vapper ja meediaõpetaja Aleksei Aleksejev.

Lisaks kõigele sellele rabsid korraldajad vaatajaid jalust veel kaks korda. Üllatusesinejad olid tuntud eesti laulja, helilooja ja näitleja Tõnis Mägi ning noormees Tallinna Inglise Kolledžist.

Saue Muusikakooli eriolukord ei heiduta!

Kui valitsus kuulutas välja üleriigilise eriolukorra ja teatas e-õppele üleminekust, oli see muusikakooli õpetajatele üllatuslik olukord. Kuidas õpetada pilli õpilastega kohtumata? Hämning ei kestnud kaua. Ühiselt asusime otsima sobivaid tehnilisi lahendusi ja huvitavaid veebirakendusi.

RUTH PÄÄSUKE
Saue Muusikakooli juhiabi

Pärast viienädalast praktiseerimist on kõigil õpetajatel olnud avastamisrõõmu, õpilastega koosõppimise võimalusi. On saadud palju uusi teadmisi.

Akordioniõpetaja Anastasia Varlõgina

„Meil toimuvad väiksemate lastega videotunnid WhatsApp'i või Skype'i vahendusel. Suuremad õpilased saavad õpetajale lüüesidused ja saavad vastu tagasiside. Teeme ka harjutusi dohrey.me keskkonnas. See on väga äge!

Sinna salvestame ka oma lood ansambli mängu harjutamiseks. Üks kuulab teise mängu ja mängib juurde oma partii.

Uue õppevormi pluss on see, et õpilased harjutavad nüüd tunduvalt rohkem, sest videotunnis mängid nagu iseendale ja omavastutus suureneb. Eriti tõhustab iseseisvat harjutamist vajadus lüüesidustada, siis on kohe endal tagasiside olemas. Nii et mina olen rahul!“

Saksofoniõpetaja Eve Neumann

„Meil on läinud üsna toredasti. Raskused on selles, et õpilasi ei saa aidata füüsiliselt, kui on vaja keelt vahetada või sättida, kui on vaja aidata häälestada pilli jne. Praegu teeme tööd Agora video Call appi kaudu ja saame ilusti hakkama.

Lahe on, et sa tekitad endale virtuaalse klassiruumi ning lapsed tulevad ja lähevad nagu tavalises klassis. Kõigile on salvestatud klaverisaated, et oleks lõbusam harjutada.

Ansambli tunnis teeme

kuulamise viktoriini ja nüüd on neil ka olemas ansambli ürgu sisse mängituna, mille järgi saab igaüks oma partiid harjutada. Arvestusel tuleb kõigil lüüesidustada eksami lood kodukontserdil.

Olen veendunud, et parim on see, et me näeme ikkagi silmast silma ja vahest ka suure grupis. Lastele meeldib see rohkem, kui ülesandeid ekraanilt lugeda.

Tervitame kõiki muusikakooli õpetajaid! Küll tahaks juba kooli tulla!“

Solfedžõõpetaja Ulvi Kanter

„Muusikakooli rühmaõpe toimub läbi Stuudiumi. Kõik tunni kirjeldused on Teras täpselt üleval. Õpilase ja õpetaja vahel käib pidev tagasiside. Uue materjali omandamiseks kasutatakse väikseid videosalvestusi.

Tempo on vahest veidi aeglasem kui tavapärasel õppeprotsessil, aga see-eest on lisaks teoreetilistele ülesannetele võimalik teha ka huvitavaid loovülesandeid.

Eks väiksemad ootavad, et saaks juba tavapärase õppimise juurde tagasi, aga vanemaste isegi veidi naudib praegust olukorda, sest nii saavad nad ise oma aega planeerida.“

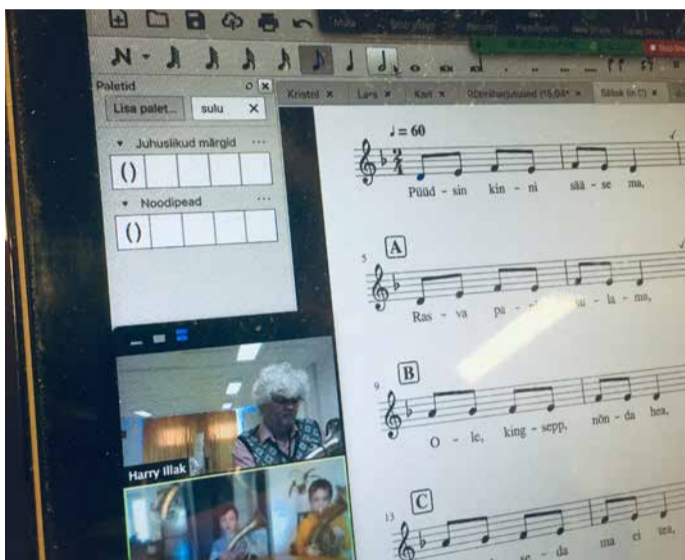
Puhkpilliosakonna juhataja Harry Illak

„Enne koolivaheaega sain ühelt õpilaselt ootamatu kaudse tagasiside oma e-õppe põnistuste kohta viimasel neljal nädalal.

Viimases tunnis küsisin naljatledes varasemalt tundidest viilima kippujalt: „Kas ka vaheajal üle võrgu tundidega jätkame?“ Ootuspärase „ei“ vastuse jätkuks oli mul valmis motivatsioonikõne õppeaasta

Kõik saksofoniklassi õpilased ja õpetaja Eve Neumann.

A-Studio tund.

viimase veerandi eelhäälestamiseks.

Olin kui puuga pähe saanud, kui vastuseks tuli: „Võiks küll. Muidu ongi igav.“ Tundsin end hea pakkumise teinud ja sellest samas lahti öelnud alatu petturina, kui selgitasin, et minul küll kuluks vaba nädal ära uute tundide ettevalmistamiseks.

Puhkpillierialade eelõppes (A-Studio) toimunud videotundidele tagasi vaadates, ei meenu mul ühtegi ekraani taga mossitajat. Nii lapsed kui ka nende vanemad on väga hästi aru saanud, et korraka olemasolevaid õppijaid ja uute maade ning merede avastajaid. Oleme koos õnnelikud, et seni keegi karidele ei ole sattunud.

Olude sunnil olen tavapärasest rohkem ringi vaadanud, mida teised üle ilma samas valdkonnas teevad. Olen leidnud oma „tööriistakasti“ mitmeid uusi veebirakendusi, mida ilmselt jään usinasti kasutama ka pärast eriolukorra lõppemist.

Varasem kooliruumide

nappus on asendunud koduste võitlustega arvutite kasutamise õiguse eest. Paljulapselistes peredes peavad jagama seda ressursi koolis käivad lapsed ja kaugtööd tegevad vanemad. Eluruumidest ja lastetubadest on korraka saanud klassiruumid ja kontorid. Kust poolt ka ei vaataks, ei ole halba ilma heata. Täna on meie kätes leida ja üles korjata hea ja sisimas lootus, et kõik halb saab kord otsa.“

Nii poliitikud kui majandusinimesed on korduvalt öelnud, et head kriisi ei tohi lasta raisku minna. Meiegi olemasolevat võtnud antud olukorrast kaasa palju uusi teadmisi ja kogemusi, millega rikastada õppetööd edaspidigi.

Kõik lapsed, kes armastavad muusikat ja tahavad sügisest Saue Muusikakoolis hakata pilli õppima, peaksid jälgima meie kodulehte saue-muusikakool.ee, kus edastame konsultatsioonide ja sisestustumiskatsete info kohe, kui eriolukord on lõppenud.

Kriisiaja mured ja rõõmud

Järgnevad vestlused on anonüümsed, kuid Turba Kooli ühe rühma laste vanemad räägivad, kuidas pere kriisiolukorras toime tuleb.

Palju sõltub pere koosseisust ja nii öelda toest, aga ka sellest, kas vanem või vanemad saavad viibida kodus. Noorematele on tegevustes abiks vanemad õed-vennad, kuid väiksemad võivad olla segajaks kui suuremad õpivad. Kõike seda on vanemal pikemat aega õppida „majandama“ keeruline, kui tuleb endal lisaks kodukontoris töötada.

Lapsevanem A: „Olen mures oma töökoha säilimise pärast ja olen sunnitud tooma lapsed lasteaeda iga päev. Minu tööst sõltub teiste töötegemise võimalus ja mul pole võimalik lapsi koju jätta.“

Tegemist on lapsi üksinda kasvatava emaga. Töökohaga seonduv ja kodulähedus on tema jaoks kahtlemata olulised.

Lapsevanem B: „Paljud vanemad töötajad-hooldajad võtavad välja puhkuse või palgata puhkuse ja pole nõus eriolukorra tingimustes edasi töötama. Nad kuuluvad riskigruppi. Tööd on praegu meeletult ja pädevaid hooldajaid vähe, aga siiani oleme hakkama saanud.“

Tegemist on haigla hooldusõega, kellel on kaks väikest last.

Lapsevanem C: „Nädala lõpuks on toss täitsa väljas, ootan kohe seda nädalalõppu. Kõigi kolme õppija ainetega end kurssi viia on ikka paras kannatuste rada. Lisaks tuleb teha vahepeal süüa ja jõuda ka õue.“

Tegemist on kolme last üksinda kasvatava emaga, kaks neist õpib koolis ja üks käib lasteaias.

Lapsevanem D: „Teie saadetud head soovid ja ristsõnad motiveerivad meid ja last.“

Tegemist on koolimineva lapsega, kes peaks kõik tähed ja numbrid selgeks saama ja veel parem - ka sõnad kokku lugema.

Lapse õde E: „Vennal on meiega igav, ta tahaks mängida omaealistega ja tahaks juba lasteaeda. Hea on see, et saab hommikul kauem magada, sest on aega rahulikult kooliasju teha. Õnneks sunnib koer ka õue tulema ja temaga jalutama.“

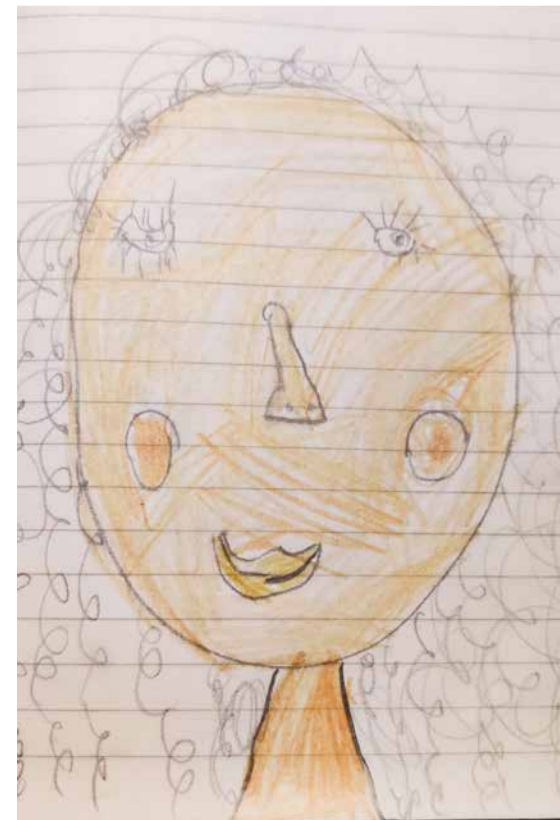
Tegemist on kolmelapselise perega, kaks vanemat käivad koolis ja on juba suuremad.

Lapsevanem F: „Laps igatseb õpetajaid ja joonistas isegi pildi õpetajast. (Pilt saadeti mulle meilile ja tegi tõesti südame soojaks.)“

Tegemist on kolmelapselise perega, kus vennad on suured ja õde käib lasteaias. Vanim on lõpetamas ametikooli, aga praktikaga seotud võimalused on veel lahtised ja teevad murelikuks.

Need on mõned näited, kuidas Turba Kooli lasteaias lastel ja nende peredel kodus läheb.

TIINA UMBSAAR
Turba Kooli pedagoog-metoodik

Lõppes Eesti laste GP lauatenises

Eriolukord lõpetas Eesti laste GP lauatenises, arvesse läks viiest etapist kolme parema tulemus. Võistlustel osales mängijaid rohkem kui 20 klubist, lisaks veel Lätist, Leedust ja Venemaalt.

KALJO PÕLDARU

Kokku lõi sarjas kaasa 279 mängijat. Võistlusi eraldi neljas vanu-

segrupis nii poistele kui tüdrukutele.

Haiba Spordiklubi noored osalesid kõikidel etappidel ja tulemustega võib väga rahule jääda, kuue parema mängija

hulka tuli koguni kuus noort. **Tulemused:** 3. koht Marten Virt; 5. koht Maerold Virt; 5. koht Markus Sepp; 3. koht Joosep Põldaru; 5. koht Art Milatškov; 6. koht Kris Paju.

Lisaks Haiba klubile osalesid võistlustel Saue Hõbipinki noored, Crister Lakson saavutas P-11 vanuseklassis 11. koha.

Loodame, et sügiseks on viirus taandunud ja noored otsivad üles reketid, et jätkata sealt, kus neil pooleli jäi. Olgem terved!

Marten Virt mänguhoos.

Tavaelu jätkub pärast eriolukorda, küsimus on ainult millal

Vallaleht uuris, kuidas saavad hakkama spordiklubid pärast eriolukorra kehtestamist. Siin mõned näited.

SAUE VALDUR
sirje.pirsoo@sauvald.ee

Harju Jalgpallikoolile Laagri tuli kogu situatsioon suure üllatusena, nagu kõigile. Oli vaja mõtlema hakata, kuidas edasi. Klubi loosis, et aprilliga või hiljemalt 1. maiks on piirangud lõppenud, et eriolukord kestab 4-6 nädalat.

Hetkel on selge, et pigem kestab eriolukord pikemalt ja keegi ei oska täpselt öelda, millal see lõpeb ja millal jalgpallurid saavad tava-pärasesse rutiini tagasi.

Klubi ei jäänud loorberitele puhkama, vaid mõtles erinevatele variantidele, kuidas praeguses situatsioonis edasi liikuda.

Treenerid leidsid ajurünaku tulemusel, et on vaja hakata koostama individuaalseid kavasad koos videotega koolilastele. Treener saadab igale grupile nädalakava, mida teha, täpsete juhiste ja näidisevideotega. Poistega ollakse suhtluses erinevate sotsiaalmeediakanalite kaudu, kavasad saadetakse ka vanematele meilile.

Treenerid on poistele ja vanematele kättesaadaval, et jooksvalt infot vahetada ja küsimustele vastata. Poised - kas ükski või lapsevanemaga - panevad kirja, mida nad teevad ja filmivad jooksvalt treeninguid. „Ütleks, et täidavad treeningpäevikut,“ räägib klubi tegevjuht Kalmar Liiv.

Lasteaialapsed saavad igal nädalal uue video, et treeninguid ema-isa kaasabil jätkata. Kava koostab ja filmib üles sama treener, kes lasteaiaast tuttav.

Tegelikult läheb klubil antud olukorras normaalselt, kuid situatsioon on kõigile harjumatu, sest õhus on palju teadmatust, ja ebamugavam, sest treeneritel on vaja treeningplaanidele teise nurga alt läheneda, muudatused hooajaplaanidesse sisse viia. Ka poistele on järjepidevalt individuaalselt treenimine harjumatu.

„Kindlasti ei saa mainimata jätta lapsevanemaid, kelle jaoks on samuti uudne ja keeruline situatsioon. Laps õpib kodus individuaalselt, treenib individuaalselt. Toetada ja aidata tuleb,“ rõhutab Kalmar Liiv vanemate suurt rolli ning klubi rolli toetada ja aidata lapsevanemaid, kes tegevjuhi hinnangul saavad hästi hakkama.

Küsimusele, mida kriis

Harju JK Laagrile õpetab, ei ole ühtset vastust. Vastuseid on väga palju erinevaid ja erinevatest vaatenurkadest.

Kriis on õpetanud kiiret reageerimist, paindlikkust planeeritud tegevuse muutmiseks, enda ületamist ehk mugavustsoonist välja tulemist igapäevaselt ja vaimu tugevana hoidmist, kuid kogu klubi ootab pingsalt, et saaks juba üheskoos tagasi väljakutele.

Plaanid ja süsteemid olid ühtäkki peapeal

Eri(line)olukord nõudis tantsuklubilt My Dance 200-protsendilist mugavustsoonist väljumist. Tuli hakata mõtlema, mis ja kuidas edasi, pidi võtma vastu kiireid otsuseid, inimestega suhtlema veel rohkem kui varem: lapsed, emmed ja issid ju ootasid.

Aega oli viis tööpäeva, et uued süsteemid tööle saada, et konstruktiivselt infot jagada, arvestades ettekirjutusi. „Katsetasime erinevaid platvorme. Meist olid saanud ühtäkki IT-spetsialistid, sest pidime kolima päeva pealt internetti,“ imestab klubi loovjuht Merike Kens isegi.

Klubi tunnid toimuvad hetkel üle Harjumaa digitaalselt (MyDance-õpe). Koolilaste tunnid on Zoomi vahendusel - kogu grupp suhtleb, innustab üksteist ja jagab igapäevaelu. Kasutusel on erinevad spordiäpid, kuhu on noortele tantsutunni treeningplaan kirjutatud.

Lasteaialastega teeb klubi tunde kord nädalas samuti Zoomi vahendusel, kuid enamjaolt on ette valmistatud õpetlikud minivideod ja kolmekümne minuti tantsutunnid.

Koolivaheaeg nõudis klubilt tunniplaanis värskendust, sest tundub, et noortel on kodusolemise tekkinud motivatsioonipuudus. Nii valmiski heade mõtete tabel ja uus tunniplaan täiesti uue plaaniga. Mõeldud sai lapsevanematele, neile oli 21. aprilli õhtul klubi FB lehel *online*-treening.

Ajale tagasi vaadates, kui tuli äratuskõne valitsuselt, on klubi Merike Kensi arvates saanud uskumatult hästi hakkama. Ja seda suuresti tänu heale tiimile ja headele inimestele klubi ümber.

On olnud ka tagasilööke, aga ka need on enda jaoks positiivseks sõnumiks pööratud.

Tagasiside lapsevanematelt tehtud tööle koos arm-

Tee enda lemmikmeeskond! Vali endale 11 lemmikmängijat ja pane nad välja õigetele positsioonidele mängima

Kirjuta iga mängija kohta omadused, mis sulle tema juures meeldivad!

Saada oma lemmikmeeskond ja kirjeldus mulle pildina või failina!!!

sate piltide ja videotega, kus lapsed teevad nutiseadmete vahendusel tantsutundi, on treeneritele parim tunnustus.

Klubiga on isegi uusi lapsi liitunud, sest internetis liigub info kiiresti, aga on olnud ka loobumisi, sest kõigile ei sobi virtuaalõpe, kuna see nõuab 3-7-aastaselt väga suurt eneseületust teha kolme asja korraga: kuulata, vaadata, mida tantsuõpetaja teeb, ja kohe järgi teha.

Aga kriis on klubile ka palju andnud, mitte ainult võtnud. „Oleme õppinud väga palju uut: teadmine, et ka interneti vahendusel on võimalik tantsutunde teha, teadmine, et meieiga on selles ootamatus olukorras inimesed, kes hoiavad

lihtsalt kätt ja toetavad,“ selgitab Merike, kelle arvates pole halba ilma heata või igas halvas on midagi ka head.

Sest kui järele mõelda, on ju tegelikult parim asi, et me saame täna olla kodus peredega, õppida tundma lapse või abikaasa päevarütmi, olla lihtsalt olemas ideedega, kuidas uut päeva sisustada nii, et sa võtad sellest 200 protsenti. Või õppida midagi uut, millest oled saanud vaid unistada.

My Dance tänab kõiki lapsevanemaid, poolehoidjaid, Eesti Tantsuhariduse Liitu ja omavalitsusi, kes on olnud ses keerulises olukorras klubile kui pereliikmed.

Saeu Taekwondo Klubil

läheb teiselt

Treeningud on kolm korda nädalas: esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 18. Osaleda saab aadressil <https://sauetkd.television.ee>.

Hetkel tuleb klubi toime, kuna lapsevanemad on väga rahul, et klubi reageeris kiiresti ja pani juba mõne päevaga püsti *online*-treeningud.

Lapsed ei pea tegevuse-tult kodus istuma. Treener tuleb läbi arvutiekraani kolm korda nädalas ja laps saab teha juhendatud trenni.

Klubi treeninguga on kõige kaugemad liitunud olnud Ameerika Ühendriikidest ja Araabia Ühendemiraatidest.

Klubi üks eestvedajatest Virko Raagmets ütleb, et

juba eelmisest kriisist sai õpitud, et ei tohi pead liiva alla peita, vaid tuleb hoida positiivset meelt ja kiiresti kohaned.

Tagasiside taekwondoklubi online-treeningutele

• Tahtsin öelda suur aitäh! Lapsele väga meeldis ja ta oli 100% keskendunud tervele aja. Pani isegi õiged riided selga, varus veepudeli. Kuna kehalise kasvatuses raames peabki midagi tegema, siis see on suurepärane lahendus.

• Kõik toimus ideaalselt, treener ja treenijad videosid olid super. Väga innustav ja positiivne. Meie arvates ei pea midagi muutma. Suur- suur aitäh, et lapsed (ja teised pereliikmed) saavad ikkagi trenni teha!

Hilara on rannasõidulaev, millega minna kas või kahekesi kalale

Meie valla mehed Gaute Kivistik ja Olaf Suuder koos sõbra Reedik Rööpsoniga viisid mullu unistuse täide ja soetasid endale ühe torede 36-kohalise sisevetelaeva.

SAUE VALDUR
sirje.piiirsoo@sauevald.ee

Möödunud hooaeg möödus hoogsalt vetevooge kündes, laevasõidu isu otsa ei saanud. Täna juba ilm loob ja värskendatud laev on taas valmis, et minna kas või kahekesi kalale, võtta peale väiksem või suurem reisiseltskond ja avastada kauneid paiku, kuhu autoga või jalgsi ei pääse.

Et laeva ei osteta just iga päev, uuris Valdur Gautelt ja Olafilt selle kohta kõike, mida vaid pärida oskas.

Milline laev on Hilara?

Hilara on hea manööverdamisvõimega enam kui 40 aastat vana jõe ja järve mõistes toekas 12 tonni kaaluv ja 12 meetrit pikk rannasõidulaev, mil laiust kolm meetrit ja süvist 80 cm. See viimane number annab hea võimaluse veevaeslgi ajal navigeerida. Ehitanud on ta tundmatu meister 1975. aastal.

Kuidas Hilara endale nime sai?

Hilaral on seljataga pikk ja seiklusrikas elu Soomes, kus ta väikesaarte vahel tublisid tööinimesi vedas ja Pepsi nime kandis. Täpselt taastamata ajajoone ja sündmuse käigus jäi ta silma Setoline juhile Toomas Seinale, kes aastaid tagasi ta ettevõtte üsna esimeseks laevaks ostis ja Soomest Eestisse tõi. Algas Hilara töö seisilaeavana Emajõel ja Peipsil ning Võrtsjärvel.

Nime saamise lugu on teadmata, aga Hilara on kahe tiivaliste hulka kuuluv putukas, kelle olemus sobib kokku laeva iseloomuga.

Kas Eestis on lihtne või keeruline jõelaeva leida-osta? Kui palju Hilara-sugune maksab?

Hilara ei ole seda tüüpi jõelaev, mida oleme harjunud nägema vanades Ameerika filmides Mississippil tossutamas. Rõõmustavalt palju on viimastel aastatel sisevetele omanäolisi aluseid lisandunud.

Laeva soetamine keeruline ju ei ole: kui on raha, siis osta, millist tahad. Meie pidime selles osas päris nuputama. Aga Hilara seisis parasjagu jõude ja me kasutasime hetke.

Meil on Hilara kolme mehe - Reedik-Olaf-Gaute - koospunnimise tulemusena.

Reisijateveo tarvis on vaja korda ajada terve virn dokumente, teha kreenikatsed, joonised, ülevaatus - kõik see maksab mitte 100 ega 1000 eurot, vaid moodustab aluse hinnast päris tuntava osa. Saime laeva osta järelmaksuga. Kogukulu on suurusjärgus odavama keskklasi auto poehind ja suur hulk tööd.

Millised on Hilara võimed, kui kiiresti temaga sõita kannatab?

Kiirus ei ole Hilara eesmärk, pigem hetke nautimine. Laeva optimaalne kiirus on kuni 14 km tunnis, sisevetel ei mõõdetata kiirust sõlmedes. Selle tulemusega ei ole ta muidugi kõige kiirem alus, aga kaugelki ka mitte kõige aeglasem.

Alus on vaikne ja tänu väikesele süvisele pääseb sellega ka sinna, kuhu teiste laevadega ligi ei saa.

Pardale on lubatud koos meeskonnaga 36 reisijat. Ajaloos on kuulda olnud totpelt numbritest, mille laev muretult kohale toimetab, kuid kõikidele inimestele peab jätkuma päästevahendeid ja kui laeva panna 100 päästevesti, pluss kõikide jaoks päästeparved, siis ainult päästevahenditest reisiseltskond koosnekski.

Kui jõgi-järv on jäävaba, kas saab sõita aastaringsest või kipub külm kontidesse? Jäävaba aega on meil üha enam, mis annab võimaluse üha pikemaks navitasiooni- perioodiks.

Külm võib kontidesse kippuda igal aastaajal, aga möödunud hooajal olime Laaksaare-Piirissaare liinil praami asendamas kuni novembrikuuni, kuna muidu ametit pidav parvlaev Koidula vajas toekamat mootoriremonti. Keegi ei kurtanud.

Miks just jõelaev ja kuidas üldse tekkis mõte soetada laev?

Meri ja siseveed on laevasõidu mõttes ülimalt sarnased ja tohutult erinevad.

Me kõik kolm oleme Tartu mehed. Võrtsjärvest Peipsini voolav Emajõgi läbib Tartut ja küllap on siin mingi osa lapsepõlvel.

Merekooli minnes ei olnud meil laeva ostmise plaani. Kooli lõpetamise ajaks oli Hilara müügis. Kütsime kolmekesi üksteist üles ja otsustasime koolis õpitut edasi arendada.

Siit ma tulen ja sõidan.

Reisiseltskonnad pärast sildumist Kalli jõe parvemaja juures.

Miks mitte meri? Vastab Gaute.

Vastan siin ise ja enda eest. Meri ei ole minu mõt. Ma olen kannatamatu inimene ja tahan sama päeva sees kusagile kohale jõuda. Protssess ise on alati oluline ja peab olema nauditav. Eestis on suurusjärgus 500 km laevatatavat siseveett. Minusugusele jätkub sellest terveks eluks. Käin alati merel, kui selleks vähegi võimalust on, kuid ei ole elu osanud nii elada, et mul oleks selleks võtta nädalaid ja kuid.

Kui keeruline on õppida laevajuhiks? On seal vaheka, kas tahta minna merele või sõita jõgedel-järvedel?

Täiesti erinevad ametid ja väljaõpe. Paberite järgi ei tohi suure ristluslaeva kapten, kui tal pole sisevee laevajuhhi tunnistust, inimesi jõel ega järvel sõidutada, kuigi võiks arvata, et inimese, kes suure laevaga oskab ümber maailma sõita, peaks sellise väikese asjaga ikka hakkama saama.

Sisevee laevajuhiks saab õppida Eesti Merekoolis, õpe kestab kaks aastat ja soovijad saavad lisaks omandada kompetentsid, mis lubavad teatud ametid pidada ka merelaevadel. Loomulikult on kaugsoit, rannikusoit või soite sisevetel erinevad, aga A ja B on ikka samad. Pealegi on Peipsi järve olud niivõrd

mitmekesised, et hellitusnime „Idameri“ on täiesti õigustatud.

Kuidas te omavahel jagate, kes millal kapten on?

Kapten on laevas alati üks, selle valime enne sõitu. Laevas demokraatia rakendamine viib alati jamadeni. Kui meil on reisijad peal ja meie vastutusel, ei saa tegeleda arutlemisega, kes kapten on. Ei saa teha hääletust, mis kursil sõidame ja mida järgmiseks ette võtame. Ülesanded peavad selged olema enne välju-

mist. Kapten teeb otsuseid ja temal on vastutus. Pealegi sõidame me harva kolmekesi koos. Hilara meeskond koosneb minimaalselt kaptenist ja madrusest. Mina (Olaf) naudin ka madruse rolli, sellel on omad võlud.

Milliseid reise Hilaraga ette võtta saab? Kui palju ja milliseid seiklusi Hilara eelmisel aastal läbi elas?

Laeval mahub tankidesse 900 liitrit kütust. Seda jagub sõiduks kevadest sügiseni ilma peatumiseta.

Sobiva veetaseme korral saab sõita Võrtsjärvel, Emajõel ja Peipsil. Huvitavaid sadamaid ja avastamisrõõmu on nendel veeteedel palju. Ajaliselt ei olegi sõitudel erilisi piiranguid.

Madala süvise tõttu saab silduda, randuda kõikides Võrtsjärve, Peipsi ja Emajõe ametlikes ja mitteametlikes sadamates. Soovi korral lihtsalt ankrusse jääda või võõrriega kaldasse sõita ja olemist nautida.

Hea reisiseltskond toob laevale, sõltumata sihtkohast, alati elu sisse. Sai sõidetud nii Emajõel kui Peipsil, hooaja lõpus lausa Piirissaare regulaarliinil. Rohkem oleme liikunud Peipsi lõunaosas.

Laeval on lubatud sõita pooleteisemeetrise lainega, aga reisijatega oleme kogunud ehk meetrist, seda on kõik hästi talunud. Laev on küll pisike, aga oma mõõtmete kohta raske ja stabiilne.

Muidugi on pikematel sõitudel Peipsil alati varuks nii mõnigi üllatus, ilmaolud võivad „väikese“ järve kohta kiiresti muutuda ja nende muutuste lugemine on oskus mida annab lõpmatuseni parandada.

Esimene hooaeg oli laevaga tutvumise aeg. Hilara pakkus meile põnevaid üllatusi, millised tagantjärele tarkusena olid meie, mitte laeva süü. Jäime ka korraliku tormi kätte. Mootori jahutus oli kadunud, laev maast laeni paksu tossu täis.

Hooaja teine pool läks juba väga kenasti ja kokkuvõttes sai veetud ühest punktist teise sadu ja sadu reisijaid.

Kui tahta Hilaraga laeva-reis ette võtta?

Ühendust saab võtta Hilara facebooki lehe kaudu – reisislaev Hilara. Kindlat hinnakirja ei ole, selle lepime kokku. Oleneb aga sõidu pikkusest ja reisijate arvust. Mitmepäevane sõit on loomulikult oluliselt soodsam. Rõõm looduses olemisest peab väljamineku üle kaaluma.

Kuidas moonakotiga on?

Laeval ei ole kööki, seega on oma moon alati kõige kindlam, aga on ka selliseid paiku jõekallastel, kus kohe läheduses on võimalik köht kenasti ära kinnitada, või sadamaid, kus on tasemel toitlustus.

Autor: Eneken Maripuu

Ansambel Minu Isa Oli Ausus Ise

MINU ISA OLI AUSUS ISE LIVE

Pildiraadio
Libauudised
Telemäng

30. APRILL
19:00

Üllatuskülaline
Nipinurk
Süütame
volbrilõkke

GAUTE KIVISTIK

MARGO MITT

f
DELFI

Nii kõneleb FB

Ansambel Minu Isa Oli Ausus Ise sündis olude sunnil 1992. aasta jõululaupäeval tööd alustanud Rakke Raadio struktuuri ühe osana.

Rakke Raadio ise sündis vastukaaluks joodikute lallamisele akna all ja jaanipäevast tööle unustatud hulkuva kombaini hirmutegudele.

Kuna meid lülitati vooluvõrku alles kuuendal tegutsemisaastal, käisid inimesed meie saateid otse stuudios kuulamas. Ruumi ja head sõna jagus kõigile, aga polnud meie raadios

võimalust pika saate järel suu puhkamiseks muusikat mängida. Seetõttu pidime ise pillid kätte võtma ja laulu üles.

Laulsime inimestele inimestest. Loomadele loomadest. Hingele teisest hingest. Ja meie südamed löid ühes taktis. See oli sünnilugu, edasine on juba tuhandete folgisõprade teene.

Delfist võib lugeda

Ansambel Minu Isa Oli Ausus Ise alustas 1990. aastal esimese prooviga Rakke Lubjatehase suures saalis. Publikuks terjer Pärri ja temaga juhuslikult kaa-

sas olnud Ubi Tombak. Kohal olid kõik 42 liiget. Pärast esimest proovi jäi alles kolm. Teise proovi järel kaks ja nüüd juba 30 aastat on nii tegutsenud.

Ansambel proovib jätkuvalt viljeleda kõiki muusikamaailmas eksisteerivaid suundi ja stiile. Seni ei ole muusikakriitikud osanud välja tuua ühtegi, millises ansambel ennast kodus tunneb. Või kas üldse midagi tunneb.

Kuna ansambli liikmed said kontserdi käigus publiku käest tihti peksa, alustasid nad 1996. aastast internetikontsertide-

Ansambli liikmed

Gaute Kivistik, tuntud ka kui Rohke Debelak: laul, kitar, põsepill, parmupill ja võib-olla mandoliin.

Margo Miki Mitt: laul ja pill, mis tuleb pika ilu peale.

Aga selleski pole kindlust, sest Vikipeedia teab, et ansambelis mängivad vennad – või vähemalt on neil üks perenimi – Eino Süggü ja Einar Süggü.

ga, aga esinevad publikule ka e-kirjade vahendusel.

Tänane päev

Kindel on, et ansambel on läinud vooluga kaasa ja andis elusa (live) kontserdi 1. aprillil laeva Hilara pardal. Et elu oli sees, osutus kontsert „Ärajäämanähud“ menukaks.

Uuesti võib Minu Isa Oli Ausus Ise näha juba 30. aprillil vee peal. Mehed lähevad kaema, mis Tartu kesklinnas volbrilõhtul toimub.

Lisaks lauludele on kavas Rohke Debelaki libauudised, mini Eesti Mäng, õpetlik töötuba ja üllatuskülaline. Et on volbrilõhtu, süttib volbrituli. Kava täieneb pidavalt ja kõike, mis seal otse-eetris toimub, ei tea veel keegi.

JÕGISOO

FORELLIPÜÜK

pakub suvehooajaks tööd
(mai-august)

klienditeenindajale ja kalameistrile

Väljaõpe kohapeal
Töö sobib ka üliõpilasele

Info 509 7333, 505 4350

MÜÜA SÕELUTUD PÕLLUMULDA

aadressil Möisa tee 15, Ääsmäe Infokaitse territooriumil. Hind 7€/m² + km. Hind sisaldab veokile laadimist.
e-post: Lepikreelika@gmail.com
Mob: 56245858

Farm vajab alaliselt LÜPSJAT JA TÖÖTAJAT MEIEREISSE

Farmil elamispid olemas. Tingimused soodsad. Kool, lasteaed ja muud teenused 4 km kaugusel.
Info: 510 8866

Laagri Huvialakool annab teada:
ON ALANUD REGISTREERIMINE
2020/2021 õppeaasta

EELKOOLI RÜHMAD

Info ja registreerimine:
Laagri Huvialakool, tel. 51 93 35 22,
e-post: taigur@laagrihuvialakool.ee
kodulehekül: www.laagrihuvialakool.ee
ÕPPETASU 50,- EUR KUUS (1Xnädalas)
ÕPPETASU 55,- EUR KUUS (2Xnädalas)
Toimumiskoht: Laagri Kool ja Mõldre maja

Laagri Huvialakool annab teada:
ON ALANUD REGISTREERIMINE
2020/2021 õppeaasta

VÄIKEKOOLI RÜHMAD

Tule esimesse tundi 7. septembril 2020

Info ja registreerimine:
Laagri Huvialakool, tel. 51933522,
e-post: taigur@laagrihuvialakool.ee
kodulehekül: www.laagrihuvialakool.ee
ÕPPETASU 45,- EUR KUUS

23. augustil 2020

Kodukohvikud
Töötoad
Koduäia kontserdid
Toidutänav
Sünnipäevapidu

Saue linna 27. SÜNNIPÄEV ja kodukohvikute päev

Kohvikute ja töötubade registreerimine
kuni 20. juulini

e-posti aadressil evelin.povel@sauehuvikeskus.ee või telefonil 56675252

Kell 20 sünnipäevapidu Keskuse pargis

Peaesineja
Väikeste Löötspillide Ühing

Päeva korraldavad Saue Huvikeskus ja Saue linna seits FB Kodu Kohvikute Päev

Ääsmäe kool

Ääsmäe Põhikooli 1. klassi vastuvõtt õppeaastaks 2020/2021

15. maini võtame vastu taotlusi õpilase 1. klassi astumiseks.

Kooli vastuvõtmiseks palume õpilase vanemal teha taotlus läbi haridusteenuste haldamise süsteemi ARNO <https://piksel.ee/arno/saue>

Lisainfo kooli kodulehel.

TALGUD JÕGISOOL 2020
Laupäeval, 2. mail kell 11

Tegutseme vastavalt hetkeolukorrale:
- seltsimaja ümbruse riisumine ja võsa lõikamine
- Keila jõe silla juures haljastuse koristamine

Seltsimaja juures on konteiner.

TOOME ÄRA!

VÕID KAASA LÜÜA KA MÕNEL TEISEL PÄEVAL, PANE END TALGULISENA KIRJA: 50 120 53 ÜLLE

OLE TERVE JA ONNELIK!

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiitid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Väljaõppinud puudelantajad lõikavad parima hinnaga ohtlike puid ja teeme puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 51 33 458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Üldehitus, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Majade, kõrvalhoonete ehitamine täislahendustega. 53 529 476 mehitus@gmail.com

Majade ehitus, korterite remont ja pööningute väljaehitamine. Tel 5307 2076, info@viimistlustehitus.ee

Vundamentitööd. Fassaaditööd. Katusekattetööd. Üldehitustööd. Tel 5307 2076, info@viimistlustehitus.ee

ARBORISTI TEENUSED. Ohtlike puude raie Puude hooldusloikus, Hekkide hooldus, Kändude freesimine. Raie teenused Võsa tööd. Puude istutus. Raiejäätmete hakkimine. WWW.PUUKIRURG.EE, info@puukirurg.ee, 5057786

Fekaalivedu ja kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430.

Rendime prügikonteinereid suuruses 6 - 43 m³. Tel 56 479 407.

Korterite ja eramute remont, renoveerimine ja ehitus. Kontakt: 56623584, evehitus@gmail.com

Aiamajade, peenrakastide, kiikede ja mänguväljakute müük ning paigaldus. www.alekeskus.eu. Tel 5015483, 55577462, e-post: info@alekeskus.eu. Asume Laagris ja Kaasiku külas.

Teostan erinevaid ehitustöid. Vundamentid, kivitööd, puidutööd, korterite / majade renoveerimine, aiad, terrassid jne. Tel 5614 0983.

Tänavakivi paigaldus, aedade ehitus ja haljastus. Kivipere.ee. Kivipere@hotmail.com, 56670520.

Pottsepatööd ja looduskivi paigaldus. Materjal, transport meie poolt. www.ahjudjakaminad.ee Tel 58033448, Ain

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Tänavakivide puhastus. 56 241 509 Andres

Ohtlike puude langetamine, tähtajad lühikesed, töö kiire ja korralik. Meelis: 5658686

Tänavakivide paigaldus, puit- ja võrkaedade ehitus, haljastustööd, prügiveedu, lammutustööd, terrasside ehitus. Tel 56081124, email: eleanor31@online.ee

Teostame muruniitmis-, trimmerdamis-, ja võsa-loikamisteenust. Hinnad soodsad. Võta julgelt ühendust. Tel 53 33 55 44, fmhaldus@gmail.com

REHKENDUSTUBA OÜ. Raamatupidamisteenused väikeettevõtjatele. Ühendust saab võtta helistades telefonil 5180203 või kirjutades lilian@rehkendustuba.ee

Katuste ja fassaadide pesemine ja värvimine. 5010834

Lõikan hekki, saetööd aias, trimmerdamine. Tel 5554 7291.

Pakun muruniitmis- ja trimmerdamise teenus kodus, ühistute ja äriühingute ümbruses. Helista ja küsi lisa - 5399 3595

Teostame viimistlus, remont ja üldehitustöid nii majades kui korterites. Küsi pakkumist! 56965277

MÜÜK/OST

Pakume Eestis toodetud kvaliteetset puitbri-

ketti ja pelletit. Müüme ka väikseid koguseid. Info 55597572

Sõidukite kokkuost (auto, buss, veok, haagis, tehnika). Tel 55678016

Ostan seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 56188671

Kuiv okaspuu al 55 €, kask al 62 €; toores must lepp al 46€/rm, hall lepp al 41€/rm, kask al 52 €/rm, okaspuu al 42 €/rm. Pikkus 30, 40, 50 cm. Tel 516 4278

Soovin osta omaaegse Tarbeklaasi ja Juveelitehase tooteid, nahkköites raamatuid, Eesti kunstnike töid (maal, graafika, kujud), postkaardid, märgid, võib pakkuda ka muid vanu esemeid. Tel 5176412.

Müüa tätepinnast, sõelutud mulda ning hobusesõnnikut. Hind soodne. Tel 56 479 407

Auto Ost. Ostan kasutusena jäänud sõiduauto, kaubiku või maasturi. Võib olla remonti vajav. Kiire tehing ja vormistamine. Tel. 53654085, skampus@online.ee

Keila Lemmikloomapood müüb kvaliteetset kodulindude täissööta (tibudele, noorkanadele, munevatele kanadele, broileritele, kalkunitele). Poes saadaval linnupidamiseks vajalik inventar: sööturid, jooturid, desod jms. Tellimisel tibud ja noorlinnud. Täiendav info: 628 8888. Asume: Haapsalu mnt 21, Keila. E-R 09:00-18:00, L 10:00-14:00

Ostan autoromusid sobivad igas seisukorras. Telefon 53451955. Kuulutus ei aegu.

KILLUSTIK, LIIV, HALJASTUSMULD, AIAMULD, FREESASFALT kohaleveoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel. 5079362

Aednikule ökokompostmuld, sõelutud põllumuld, kõdusõnnik (hobuse ja lehma), liiv, kruus, freesasfalt, graniitkillustik, killustik. Kallur väikeveod Tel: 501 5992

Kandiline puitbrikett 130€/1000kg, ümmargune puitbrikett auguga 150€/1000kg, premium pellet 6mm ja 8mm 190€/960kg. Transpordivõimalus. Tel: 5040304.

Müüa ületalvitunud 6-9 raamilised mesilaspered. Korralikud lamavarud kuhu mahub peale täisgassin. Tel. 5128200

Metsaküla Piim AS müüb sõnnikut. Hind 6,00 euro/tonn + käibemaks 20%. Kohalevedu tellimisel. Tellimine: 604 9826, 5648 3533.

Müüa sõnnikut, mulda, killustikku ja liiva. Tel. 56971079, e-post: taluaed@hotmail.ee

KINNISVARA

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Müüa ridaelamu boks Sael Kuuseheki 40. Garaaži ja täiskeldriga. Kogupind 249 m2. Hind 143 000 €. Info 5668 0222.

TÖÖ

Arula Veod otsib seoses autopargi laienemisega oma meeskonda C, CE kategooriaga autojuhte. Tel 56 40 109

Hea juuksur pakume Sulle töökohta Keilas Tel. 53304994

MUU

KOGU ELU TULEB SINUNI KERGUSE, RÕÕMU JA HILGUSEGA! Tel.5041467; www.looduslikhellitus.ee

Avaldame sügavat kaastunnet
Annele ja poegadele

REIN REINSOO

surma puhul

Tule 4 esimene trepikoda

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

28. MAI ALATES 10.00
SAUE PÄEVAKESKUSES

22.MAI ALATES 10.00
TURBAKULTUURIMAJAS

Ettereg. tel. 5323 2454

*kuivasilmatest

*silmarõhu mõõtmine

*optilised päikesepriidid

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA

OÜ SINITIIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust
villa, sünteetiliste, kaltsu ja
narmasvaipadele.

Transport uksest ukseni tasuta!

55 917 562

Katusenooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176 info@katusenooldus.ee
www.katusenooldus.ee

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

Oleme tegutsenud üle 21 aasta
ning meie omandis on üle 14 000ha maad

ANTS ERIK / 50 91 575

METSATERVENDUSE

Lembitu Lilleaed

**SUVELILLED,
AMPLID JA TAIMED**

kasvatamine ja müük

E-L 9 - 20 P 9 - 15

Kuuse 9, Laagri Tel 56508860

EHITUSAUDITID

Registrid, ametnikud,
täiturid..., paha unenägu!

Teeme su kodule ehitusauditi,
aitame kasutusloa saamisel.

Asjad korras tuleb ka
hingerahu!

Projekt Kasutusluba

pkasutusluba@gmail.com

55593722

- EBASEADUSLIKE EHTISTE
seadustamine

- ÕHKSOOJUSPUMPADE
seadustamine

- KASUTUSLOAD

EHITUS DOKUMENT

Tel: 5699 3014

info@ehitusdokument.ee

www.ehitusdokument.ee

**ANDA SAUEL ÜÜRILE
ÄRIPIND, LADU,
TOOTMINE, 400 M² -
PÄRNASALU 31
INFO TEL. 5015375**

Südamlik kaastunne Tiia Petofferile
pojaga kaasa ja isa

ÜLO TOOMIST

kaotuse puhul

Ruila kooli pere

SAUE TEHNOPARK

UUS STOCK-OFFICE SAUE TEHNOPARGIS!
ÜÜRIPINNAD SUURUSEGA 620 KUNI 1400 m²

V/NTSELLE Stock-office lift/ob

sauetehnopark.ee ☎ 672 0357

KEILA
HALDUS

KEILA HALDUS OÜ PAKUB KORTERIÜHISTUTELE

- HALDUS- JA HOOLDUSTEENUST
- ÖÖPÄEVARINGSET AVARIITEENUST (TEL 56 21 4444)
- SISE- JA VÄLISKORISTUST
- MURUNIITMIST
- RAAMATUPIDAMISTEENUST

Info 53 442 444 või info@keilahaldus.ee
www.keilahaldus.ee

SAMI

Masinaehitus ettevõtte Sami AS võtab tööle EKSPORDI MÜÜGIJUHI

Täiendav info ja kandideerimine:

- telefonil 5197 6863
- e-postil: sami@sami.ee

Address: Tule 20, Saue linn 76505, Saue vald

WWW.SAMI.EE

SAMI
MASINAKESKUS

Sami Masinakeskus võtab tööle

MÜÜGIESINDAJA

TÖÖ KIRJELDUS:

- Tehnika müük Eestis ja välismaal;
- Hinnapakumiste koostamine;
- Kliendisuhete hoidmine ja arendamine;
- Reklaami ja müügitöös osalemine;
- Tootekoolituste läbiviimine;
- Ettevõtte esindamine turundusüritustel ja messidel.

TÖÖKS ON VAJALIK TEHNIKAALANE MÜÜGITÖÖ KOGEMUS

ROHKEM INFOT: sami.ee/toopakumised, sami@sami.ee või 53 087 205

WWW.MASINAKESKUS.EE

1partner

EESTI PARIM KINNIVARA- BÜROO

Otsin kindlale kliendile maja, paarimaja või ridaelamut. Oodatud kõik pakkumised!

1partner.ee

Angela Virak
5664 0771
angela.virak@1partner.ee

OST • MÜÜK • ÜÜR
HINDAMINE • INVESTEERIMINE

Viimastest elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhatsumatus, kabel, peilauad, ööpäevaringne lahkunu transport

Memoris

Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

LAAGRI LOOMAKLIINIK
ASUME LAAGRIS VAE 2/1

TEL. 5507267
WWW.LAAGRILOOMAKLIINIK.EE

RIAB
TEEDEEHITUS

Pika ajalooga edukas ettevõtte Harjumaal otsib

TEETÖÖLIST

Pakume kaasaegset ja ühtse meeskonnana toimivat töökeskkonda ja häid töötingimusi!

Tööle asumise aeg: kohe!

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- * Hea füüsiline vorm
- * Hea eesti keele oskus
- * Juhilubade olemasolu (soovitav)

INFO JA KONTAKT: GSM 5053662 või lauri@riabteed.ee

SAUE VALLA LÄHIM RATTAPOOD

Rataste müük, hooldus ja remont,
lisavarustus, sporditoidud, toidulisandid

SPORDIPARTNER RATTAPOOD

Avatud E-R 10:00-19:00, L 10:00-15:00

Pääsküla 8, 10917 Tallinn, Tel 516 2207

spordipartner.ee

KÕIK VAJALIK ÜHEST KOHAST

muruniiduk+

Parima hinnagarantii ja valikuga Husqvarna aia- ja metsatehnikat!

www.muruniiduk.ee

KÜLASTA MEID

Salve 1a, Tallinn tel 652 6598 Rannamõisa tee 4g, Tallinn tel 679 6007

TALLINNA KÜTTELADU
Aastast 2002

HARJUMAAL TASUTA TRANSPORT! Info ja tellimine 51 36 999
www.kytteladu.ee info@kytteladu.ee

RUF PUITBRIKETT

ALATES 130€ /ALUS

PELLET

ÜMAR PUITBRIKETT

ALATES 140€ /ALUS

ALATES 195€ /ALUS

EESTI SUURIM VALIK KÜTTMATERJALE!
Puitbrikett • pellet • kaminapuud
kivisüsi • turbabrikett • grillsüsi